

Katri Saukko

**VARHAISKASVATUKSEN SYVENTÄVÄT AMMATTIOPINNOT
SUORITTANEIDEN SOSIONOMIEN (AMK) URAPOLKU**

**Opinnäytetyö
CENTRIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Sosiaalialan koulutusohjelma
Helmikuu 2019**

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Centria-ammattikorkeakoulu	Aika Helmikuu 2019	Tekijä/tekijät Katri Saukko
Koulutusohjelma Sosiaalialan koulutusohjelma		
Työn nimi VARHAISKASVATUKSEN SYVENTÄVÄT AMMATTIOPINNOT SUORITTANEIDEN SOSIONOMIEN (AMK) URAPOLKU		
Työn ohjaaja Leena Raudaskoski	Sivumäärä 51 + 4	
Työelämäohjaaja Leena Raudaskoski		
<p>Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja oli Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan sosiaalialan koulutus. Työn aiheena oli varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneiden sosionomien (AMK) urapolku. Opinnäytetyöni tavoitteena oli selvittää, miten Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskan toimipisteestä valmistuneet varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneet sosionomit (AMK), jotka olivat saaneet lastentarhanopettajan kelpoisuuden, olivat työllistyneet, millaisia eväitä he olivat saaneet koulutuksestaan työelämään ja millaisia heidän tulevaisuuden uranäkymänsä olivat.</p> <p>Teoriaosuudessa perehdyttiin sosionomin (AMK) koulutuksessaan saamaan osaamiseen sekä varhaiskasvatustyössä vaadittavaan osaamiseen. Sosionomin osaamista tarkasteltiin erityisesti sosionomin (AMK) kompetenssien kautta. Varhaiskasvatuksessa vaadittavaa osaamista puolestaan tarkasteltiin erityisesti Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisun Varhaiskasvatuksen tiekartta vuosille 2017-2030 sekä varhaiskasvatuslain kautta.</p> <p>Opinnäytetyön menetelmänä käytettiin kvantitatiivista tutkimusta. Tutkimus suoritettiin kyselytutkimuksena, joka lähetettiin kaikille vuosina 2012-2017 Centria-ammattikorkeakoulusta valmistuneille varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneille sosionomeille (AMK).</p> <p>Opinnäytetyön tulosten mukaan Ylivieskasta valmistuneiden varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneiden sosionomien (AMK) työllistymisprosentti oli korkea. Kaikki vastaajat olivat työllistyneet valmistumisensa jälkeen. Suurin osa vastaajista oli työllistynyt lastentarhanopettajiksi. Vastaajat kokivat, että heidän oli helppo työllistyä varhaiskasvatukseen sosionomina (AMK). Vastaajat arvioivat saaneensa kaikkea varhaiskasvatuksessa tarvittavaa osaamista keskimäärin melko paljon tai paljon. He kokivat saaneensa eniten vuorovaikutusosaamista ja vähiten terveyteen ja hoitoon liittyvää osaamista. He kokivat, että olisivat tarvinneet enemmän opetusta ja käytännönläheistä tietoutta varhaiskasvatuksen pedagogikkaan liittyen. Yli puolet vastaajista oli hankkinut muuta jatkokoulutusta tai lisäkoulutusta. He kokivat, että heillä oli edelleen tarvetta lisäkoulutukseen, koska omaa osaamistaan oli heidän mielestään aina hyvä kehittää.</p>		

TIIVISTELMÄ OPINNÄYTETYÖSTÄ

Asiasanat

Sosionomi (AMK), varhaiskasvatus

ABSTRACT

Centria University of Applied Sciences	Date February 2019	Author/s Katri Saukko
Degree programme Social Services		
Name of thesis THE CAREER PATH OF BACHELORS OF SOCIAL SERVICES WITH THE QUALIFICATION TO WORK AS AN EARLY EDUCATION TEACHER.		
Instructor Leena Raudaskoski		Pages 51 + 4
Supervisor Leena Raudaskoski		
<p>This thesis was commissioned by Centria University of Applied Sciences' Degree Programme of Social Services in Ylivieska. The subject for this thesis was the career path of Bachelors of Social Services who graduated from Centria University of Applied Sciences from Ylivieska and who have got the qualification to work as an early childhood education teacher. The goal for this thesis was to find out how they have got employed, what kind of knowledge and skills they have got from their studies to working life and how their career path looks like in the future.</p> <p>In the theoretical part of this thesis focuses on the competence of Bachelors of Social Services and the know-how needed in the work in early childhood education. The know-how and abilities of Bachelor of Social Services was viewed mainly through the six competences of Bachelor of Social Services and the know-how needed in the work in early childhood education was mainly viewed through a release of Ministry of Education and Culture. The dokument was about developing early childhood education in 2017-2030.</p> <p>The study was conducted as a questionnaire. The questionnaire was sent to Bachelors of Social Services who had got the qualification to work as an early education teacher and who had graduated from Centria University of Applied Sciences from Ylivieska in 2012-2017.</p> <p>According to the results of this thesis, the employment percent of Bachelors of Social Services, who had graduated from Centria University of Applied Sciences from Ylivieska, was high. All respondents had been employed after graduation. Most respondents had been employed as early childhood education teachers. They thought that it was easy for them to get employed in early childhood education as a Bachelor of Social Services. They experienced that they had got much or quite much know-how which was needed in early childhood education. They experienced that they had got most know-how related to interaction and least know-how related to children's health and caring. They also wished that they had got more knowledge of pedagogy of early childhood education. Over a half of the respondents had got further education or additional training. They still had need for more educations as they thought that it's always good to educate oneself more.</p>		

ABSTRACT

Key words

Bachelor of Social Services, early childhood education

TIIVISTELMÄ
ABSTRACT
SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA	3
3 SOSIONOMIKOULUTUS	5
3.1 Sosionomin (AMK) osaaminen	5
3.2 Sosionomin (AMK) kompetenssit.....	6
3.2.1 Sosiaalialan eettinen osaaminen	7
3.2.2 Asiakastyön osaaminen	7
3.2.3 Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen	8
3.2.4 Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen	8
3.2.5 Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen	9
3.2.6 Yhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen	9
4 VARHAISKASVATUSTYÖ	11
4.1 Varhaiskasvatustyössä tarvittava osaaminen	12
4.2 Päiväkodin henkilöstön rakenne ja siinä tapahtuvat muutokset	15
4.3 Syitä päiväkodin henkilöstön rakenteen muutoksen taustalla	16
5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO	17
5.1 Kvantitatiivinen tutkimus	17
5.2 Kyselyn rakentaminen ja aineiston kerääminen.....	18
6 TUTKIMUSTULOKSET	20
6.1 Taustatietoja.....	20
6.2 Työtilanne.....	22
6.2.1 Työsuhteet	22
6.2.2 Työllistymiseen vaikuttaneet tekijät	24
6.3 Osaaminen varhaiskasvatuksessa	26
6.3.1 Sosionomin (AMK) kompetenssien merkitys varhaiskasvatuksessa	27
6.3.2 Toimintaympäristöön ja perustehtäviin liittyvä osaaminen	29
6.3.3 Varhaiskasvatukseen liittyvä osaaminen.....	30
6.3.4 Yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen liittyvä osaaminen	32
6.3.5 Jatkuvaan kehittämiseen liittyvä osaaminen	34
6.3.6 Sosionomikoulutuksessa saadun osaamisen vertailu.....	36
6.4 Sosionomikoulutuksessa havaitut kehittämistarpeet	37
6.5 Jatkokoulutustarpeet ja tulevaisuuden näkymät.....	40
6.6 Terveisiä tutkimuksen tekijälle	42
7 POHDINTA	44
7.1 Tulosten arviointi.....	44
7.2 Luotettavuus ja eettisyys	46
7.3 Opinnäytetyöprosessi.....	46
7.4 Oppiminen	47
7.5 Jatkotutkimusaiheita	48

LÄHTEET	50
LIITTEET	

KUVIOT

KUVIO 1. Vastaajien syntymävuodet vuosikymmenittäin (N=40).....	20
KUVIO 2. Mitä valmistuneet sosionomit (AMK) ovat tehneet valmistumisensa jälkeen? (N=40)	22
KUVIO 3. Työllistymiseen vaikuttaneet tekijät (N=39).....	26
KUVIO 4. Vastaajien kokemus sosionomin (AMK) kompetenssien merkityksestä heidän työssään (N=37).....	29
KUVIO 5. Toimintaympäristöön ja perustehtäviin liittyvä osaaminen sosionomikoulutuksessa (N=37).....	31
KUVIO 6. Varhaiskasvatusosaaminen sosionomikoulutuksessa (N=37).....	33
KUVIO 7. Yhteistyö- ja vuorovaikutusosaaminen sosionomikoulutuksessa(N=37)	35
KUVIO 8. Jatkuvaan kehittämiseen liittyvä osaaminen sosionomikoulutuksessa(N=37)	36
KUVIO 9. Varhaiskasvatuksessa vaadittava osaaminen sosionomikoulutuksessa (N=37).....	37
KUVIO 10. Kuinka paljon vastaajat ovat havainneet kehittämistarpeita sosionomikoulutuksessa (N=36).....	38
KUVIO 11. Sosionomikoulutuksessa havaittujen kehittämistarpeiden määrä valmistumisvuoden mukaan (N=36)	39

TAULUKOT

TAULUKKO 1. Päiväkotityössä tarvittava osaaminen.	12
TAULUKKO 2. Aikaisempi koulutus (N=40)	21
TAULUKKO 3. Sosionomiksi (AMK) valmistumisvuosi (N=40).....	21
TAULUKKO 4. Miten koet työllistymisen varhaiskasvatukseen sosionomina (AMK)? (N=36).....	24
TAULUKKO 5. Hankittu jatkokoulutus (N=38).....	41
TAULUKKO 6. Lisä- tai täydennyskoulutuksen tarve (N=37).....	42

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni aihe oli varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneiden sosionomien (AMK) urapolku. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta valmistuneet varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneet sosionomit (AMK), jotka ovat saaneet lastentarhanopettajan kelpoisuuden, ovat työllistyneet, millaisia eväitä he ovat saaneet koulutuksestaan työelämään ja millaisia ovat heidän tulevaisuuden näkymänsä. Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Miten Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta valmistuneet varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneet sosionomit (AMK) ovat työllistyneet?
2. Millaisia eväitä he kokevat saaneensa koulutuksestaan työelämään?
3. Millaisia ovat sosionomin (AMK) tulevaisuuden näkymät varhaiskasvatuksessa?

Opinnäytetyössäni pyrin löytämään vastaukset tutkimuskysymyksiini kvantitatiivisen tutkimuksen keinoin. Toteutin kyselyn postikyselyinä. Tutkimuksen perusjoukko on vuosina 2012-2017 Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta valmistuneet varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneet sosionomit (AMK).

Ehdotus aiheesta tuli opinnäytetyön tilaajalta, Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön sosiaalialan koulutusohjelmalta. Koulutusohjelmalle on aiemmin tehty kartoituksia liittyen valmistuneiden sosionomien sijoittumiseen työelämään. Viimeisin on vuodelta 2014. Opinnäytetyössäni paneudutaan kuitenkin nimenomaan varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneiden ja lastentarhanopettajan kelpoisuuden saaneiden sosionomien (AMK) urapolkuun, mistä ei ole aiemmin tehty opinnäytetöitä Centria-ammattikorkeakoululle.

Aihe on itselleni mielenkiintoinen ja ajankohtainen, sillä valmistun sosionomiksi (AMK) ja olen opinnoissani syventynyt varhaiskasvatukseen. Opinnäytetyöni kautta koulutusohjelma saa tietoa järjestämänsä koulutuksen tasosta, valmistuneiden varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneiden sosionomien (AMK) sijoittumisesta työelämään sekä heidän kokemuksistaan koulutuksen antamista eväistä työelämää varten. Tutkimustulosten avulla koulutusohjelma voi kehittää toimintaansa. Tulokset voivat auttaa myös sosionomikoulutukseen hakevia tai opiskelijoita, jotka vielä miettivät, mihin opinnoissaan syventyvät.

Opinnäytetyöni muodostui määrällisestä kyselytutkimuksesta sekä siihen tiiviisti linkittyvästä teoriaosuudesta. Kyselytutkimus lähetettiin postitse 118 vastaajalle, joista 40 vastasi kyselyyn. Kyselyssä kysyttiin vastaajien taustatiedoista, heidän työllistymisestään ja sosionomikoulun varhaiskasvatukseen antamasta osaamisesta. Saadut vastaukset analysoitiin SPSS-ohjelmalla.

Keskeisimpiä lähteitä, joita käytin opinnäytetyössäni ovat Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisu ”Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017-2030”, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston Arene ry:n selvitys ”Sosionomi tuottaa hyvinvointia läpi elämän” sekä tästä selvityksestä tehty tiivistetty raportti ”Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa”. Opinnäytetyöni lähteenä on myös Varhaiskasvatuslaki 540/2018 sekä Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016. Käytin lähteenä myös aikaisempia aiheeseen liittyviä opinnäytetöitä ja tutkimuksia kuten Katariina Moilasan ja Marjo Jakolan opinnäytetyö ”Sosionomin (AMK) koulutus ja työ” vuodelta 2012.

Keskeisimpiä käsitteitä opinnäytetyössäni on varhaiskasvatus, päiväkotityö, sosionomin (AMK) koulutus, lastentarhanopettaja, varhaiskasvatuksen opettaja sekä varhaiskasvatuksen sosionomi.

2 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA

Centria-ammattikorkeakoululle on tehty opinnäytetöitä sosionomien (AMK) sijoittumisesta työelämään sekä sosionomien (AMK) ajatuksista koulutuksen antamista valmiuksista työhönsä. Näistä opinnäytetöistä kaksi on tehty Ylivieskan yksikölle ja yksi Kokkolan yksikölle. Näiden lisäksi Laurea-ammattikorkeakoululla on tehty opinnäytetyö aiheesta sosionomi-lastentarhanopettajan kehittyvä ammatti-identiteetti. Uusin opinnäytetyöni aihetta koskeva tutkimus on Talentian selvitys vuosina 2015-2016 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittumisesta työelämään.

Marjo Jakola ja Katariina Moilanen ovat vuonna 2012 tehneet opinnäytetyön ”Sosionomin (AMK) koulutus ja työ”. Opinnäytetyössään he tutkivat, miten Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksiköstä valmistuneet sosionomit (AMK) ovat sijoittuneet työelämään, miten he itse arvioivat koulutustaan ja miten he arvioivat sosionomin (AMK) työn tulevaisuutta. Tutkimukseen osallistuneet sosionomit olivat valmistuneet vuosina 2006-2011. Tutkimuksen tuloksena selvisi, että valmistuneet sosionomit (AMK) ovat työllistyneet pääosin sosiaalialalle Keski-Pohjanmaan alueella. Sosionomit (AMK) arvostivat koulutuksen antamaa osaamista, mutta he toivovat enemmän teorian ja käytännön yhdistämistä sekä monipuolisempaa kurssitarjontaa. (Jakola & Moilanen 2012.)

Iida Vaarapuro kokosi vuonna 2014 toiminnallisessa opinnäytetyössään ”Sosionomikoulutusta Ylivieskassa : 21 sosionomin (AMK) uratarinaa” yhteen 21 erilaista uratarinaa Centria-ammattikorkeakoulusta valmistuneista sosionomeista (AMK). Opinnäytetyön tavoitteena oli selkeyttää sosionomin (AMK) työtä ja osaamista. Opinnäytetyön tuloksena syntyi julkaisu, jota käytetään Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan yksikön sosiaalialan koulutusohjelman esitemateriaalina. (Vaarapuro 2014.)

Marja-Leena Vierimaan opinnäytetyö ”Aukeaako uraputki – Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelmasta Kokkolasta valmistuneiden sosionomien sijoittuminen työelämään” (2009). Opinnäytetyössä tutkittiin Kokkolan yksiköstä vuosina 2004-2006 valmistuneita sosionomeja (AMK). Tutkimuksen mukaan sosionomit (AMK) työllistyvät hyvin valmistumisen jälkeen. Suurin osa työsuhteista on sijaisuuksia. Tutkimuksessa kävi ilmi, että sosionomit (AMK) kokivat saaneensa hyvät eväät koulutuksestaan työelämään ja että erityisesti opintojen laaja-alaisuuteen oltiin tyytyväisiä. Kou-

lutuksen kehittämiskohteina nähtiin suuntautumisvaihtoehtojen lisääminen, teorian soveltaminen käytäntöön sekä koulunkäynnin käytännön järjestelyjen parantaminen. (Vierimaa 2009.)

Leevi Laasonen ja Carolina Mikkonen ovat tutkineet sosionomi-lastentarhanopettajien ammatti-identiteettiä opinnäytetyössään ”Sosionomi-lastentarhanopettajien kehittyvä ammatti-identiteetti” (2012). Tutkimuksessa haastateltiin kolmea sosionomi-lastentarhanopettajaa. Tutkimuksessa ilmeni, että he eivät niinkään liitä ammatti-identiteettiä lastentarhanopettajuuteen vaan he kokevat ennemminkin olevansa sosionomeja. Tutkimuksessa ilmeni myös, että sosionomi-lastentarhanopettajilla on työkiirettä, he ovat epävarmoja tulevaisuudensuunnitelmistaan ja että heillä on pedagogista epävarmuutta. (Laasonen & Mikkonen 2012.)

Saana Landgrén ja Tiina Pesonen ovat tehneet selvityksen ”Vastavalmistuneiden urapolut 2017”, joka käsittelee vuosina 2015-2016 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittumista työelämään. Selvityksessä kävi ilmi, että valmistuneet työllistyvät eniten suurille paikkakunnille. Sosionomeista (AMK) 40 %:lla on jokin aiempi ammattitutkinto ja 70 % on tehnyt sosiaalialan töitä opiskelujen aikana. Työllisyystilanne on sosiaalialalla hyvä. Kaikista kyselyyn vastanneista 89 % oli työllistynyt kolmen kuukauden kuluessa valmistumisestaan, kyselyhetkellä 90 % vastaajista oli työllistyneitä. Sosionomeista (AMK) 58 % oli saanut työpaikan jo ennen valmistumistaan. Työhaun aloittaminen jo opiskelujen aikana nopeuttaa työpaikan saantia. Sosionomeista (AMK) 45 %:lla oli ollut työttömyyttä. Vastaajat arvioivat, että määräaikaiset työsuhteet, työkokemuksen puute ja koulutusta vastaavan työn löytyminen asuinpaikkakunnalta olivat syitä työttömyysjaksojen takana. Lähes kaikki vastaajista uskoivat kuitenkin työllistyvänsä seuraavan puolen vuoden aikana. Yksityisen sektorin työllistävä vaikutus on kasvussa sosiaalialalla. Vuonna 2017 kyselyyn vastanneista sosionomeista (AMK) 24 % työskenteli yksityisellä sektorilla. Selvityksestä kävi myös ilmi, että vastavalmistuneet pitävät työtään mielenkiintoisena ja että työtehtävien vaatimustaso vastaa koulutusta. Sosionomeista (AMK) 77 % koki, että työn vaatimustaso vastasi heidän koulutustaan. (Landgrén & Pesonen 2017.)

3 SOSIONOMIKOULUTUS

Ammattikorkeakoulut muodostavat yhdessä yliopistojen kanssa Suomen korkeakoululaitoksen. Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa korkeakouluopetusta erilaisiin asiantuntijatehtäviin. Opetus perustuu työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimuksellisiin, taiteellisiin ja sivistyksellisiin lähtökohtiin. Tämän lisäksi ammattikorkeakoulujen tehtävänä on harjoittaa sellaista tutkimustoimintaa, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa sekä taiteellista toimintaa, joka palvelee ammattikorkeakoulutusta ja edistää työelämää sekä aluekehitystä. Ammattikorkeakoulu edistää elinikäistä oppimista hoitaessaan tehtäviään. (Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932, 2 §, 4 §.)

Sosiaalialan koulutusta järjestetään 20 ammattikorkeakoulussa eri puolilla Suomea. Sosionomitutkintoja (AMK ja YAMK) suoritettiin vuonna 2016 yhteensä 2278 kappaletta. Valmistuneet sosionomit työskentelevät lastentarhanopettajina (29 %), ohjaajina (17 %) ja sosiaali-ohjaajina (15 %) ja heitä työllistävät sekä julkinen, yksityinen että kolmas sektori. Kaiken kaikkiaan sosionomien työllistymisaste on korkea, sillä valmistuneista sosionomeista (AMK) vain 5,4 % on työttömänä vuoden kuluttua valmistumisesta. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 2.)

Sosionomien (AMK) tietoperusta pohjautuu yhteiskunta- ja kasvatustieteisiin. Heidän vahvuutenaan on laaja-alainen ja moniulotteinen sosiaalialan osaaminen ja heillä on syvällistä osaamista elämänkaaren eri vaiheista, asiakasryhmistä ja työmenetelmistä. Varhaiskasvatuksessa sosionomit (AMK) tukevat lapsen kasvua ja kehitystä sekä perheiden hyvinvointia. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 2.)

3.1 Sosionomin (AMK) osaaminen

Sosionomin tutkintoon kuuluu laaja-alainen sosiaalialan työn osaamisen perustiedot ja -taidot sekä teoreettiset valmiudet toimia asiantuntijatehtävissä. Koulutuksen tavoitteena on, että valmistuneet sosionomit (AMK) ovat ihmisten hyvinvoinnin, elämäntilanteen ja osallisuuden tukemiseen ja kehittämiseen kykeneviä asiantuntijoita. Koulutuksella pyritään vastaamaan työelämän osaamistarpeisiin. (Sosionomi tuottaa hyvinvointia läpi elämänkaaren 2017, 6.)

Ammattikorkeakoulut saavat itse rakentaa omat opetussuunnitelmansa, mutta yleisesti sosionomien (AMK) opintoihin kuuluu perus- ja ammattiopinnot. Opinnoista saatua teoretietoa sovelletaan työharjoitteluissa, joiden kautta opiskelijat saavat myös käytännön osaamista. Lisäksi he saavat käytännön osaamista erilaisten työelämän tahojen kanssa yhteistyössä tehtyjen projektien kautta. Näiden lisäksi sosionomit suorittavat opinnäytetyön yhteistyössä työelämän kanssa. Sosionomin (AMK) osaaminen on kokonaisvaltaista. Siinä painottuvat palveluprosessit, ennaltaehkäisevä toiminta, asiakkaiden osallisuus sekä yhteiskunnallinen vaikuttaminen. (Sosionomi tuottaa hyvinvointia läpi elämänkaaren 2017, 7-8.)

Varhaiskasvatuksessa sosionomin (AMK) osaamiseen kuuluu lapsilähtöinen työorientaatio, yhdenvertaisuuden edistäminen, arvokasvatus, varhaiskasvatuksen pedagogiikka, lapsiryhmän ohjaaminen, leikki sekä luovat ja taidelähtöiset toiminnot. Sosionomin (AMK) osaamiseen kuuluu myös lapsen hyvinvoinnin sekä kasvun, kehityksen ja oppimisen havainnointi ja tukeminen. Sosionomi (AMK) hallitsee lapsen ja perheiden tuen tarpeen arvioimisen ja kasvatusyhteistyön. Sosionomi (AMK) hallitsee myös varhaisen puuttumisen menetelmät. (Sosionomi tuottaa hyvinvointia läpi elämänkaaren 2017, 8.) Sosionomilla (AMK) on sellaista yhteiskuntaan ankkuroitunutta pedagogista osaamista, jota tarvitaan varhaiskasvatustyössä (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 13).

3.2 Sosionomin (AMK) kompetenssit

Sosionomin (AMK) ydinosaamista jäsennetään kuuden kompetenssin avulla (Viinamäki 2010, 16). Kompetenssilla tarkoitetaan työntekijän valmiuksia, taitoja, kykyjä ja ominaisuuksia suoriutua tietyistä tehtävistä (Mäkinen, Raatikainen, Rahikka & Saarnio 2009, 16). Nämä sosionomin (AMK) kompetenssit ovat sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatioosaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjäyysosaaminen. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 4.)

3.2.1 Sosiaalialan eettinen osaaminen

Sosiaalialan eettiseen osaamiseen kuuluu ihmisarvon, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden edistäminen sekä eettisesti perusteltu oman ja ammattialan toiminnan reflektio. Varhaiskasvatuksen näkökulmasta sosiaalialan eettinen osaaminen tarkoittaa myös lasten oikeuksien sopimuksen mukaisen toiminnan edistämistä ja lasten osallisuuden, hyvinvoinnin, huolenpidon ja suojelun vahvistamista. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 4-5.)

Sosiaalialalla on paljon eettisesti haasteellisia tehtäviä etenkin tahdosta riippumattomissa toimenpiteissä kuten lastensuojelussa. Eettisiä ristiriitoja muodostuu myös talouden resurssien sovittamisesta yksilöiden tarpeisiin. Lisäksi eettinen osaaminen tarkoittaa ammatillista reflektiota eli kykyä arvioida ja tarkastella omaa osaamistaan ja toimintaansa sosiaalialan arvolähtökohtien kautta. Sosionomi (AMK) sitoutuu sosiaalialan arvoihin ja eettisiin periaatteisiin, jotka pohjautuvat YK:n ihmisoikeuksien julistukseen, sosiaalialan ammattieettisiin periaatteisiin sekä Sosiaalityön kansainvälisen liiton määrittämiin sosiaalityön eettisiin periaatteisiin ja toimintatapoihin. Sosiaalialan keskeisiä arvoja ovat ihmisarvo ja oikeudenmukaisuus, itsenäisyys ja elämänhallinta, syrjäytymisen ehkäiseminen ja osallisuuden edistäminen, syrjinnän ja väkivallan vastustaminen, asiakkaan itsemääräämisoikeus sekä asiakkaan yksityisyys. Sosionomin (AMK) eettinen kompetenssi sisältyy myös muihin sosionomin (AMK) kompetensseihin. (Viinamäki 2010, 16-17.)

3.2.2 Asiakastyön osaaminen

Asiakastyön osaaminen tarkoittaa ammatillisen vuorovaikutussuhteen luomista ja palvelutarpeen arviointia, tilanteen mukaisten työmenetelmien valitsemista, muutokseen tähtäävää prosessia, moniammatillisuutta sekä kykyä asiakastyön arviointiin ja dokumentointiin. Varhaiskasvatuksen näkökulmasta tämä tarkoittaa pedagogisen toiminnan suunnittelua, toteutusta, dokumentointia ja arviointia. Varhaiskasvatuksessa nousee esille myös leikin merkityksen ymmärtäminen ja lasten vertaissuhteiden tukeminen lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin lähteinä. Tähän kuuluu myös lapsen ja perheen varhainen tuki sekä perheiden kasvatusyhteisöjen kasvatusyhteistyön ja yhteisöllisyyden vahvistaminen. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 4-5.)

Sosiaalialan työssä kohdataan eri elämäntilanteissa olevia asiakkaita ja asiakasryhmiä. Kullakin asiakkaalla on omat vahvuutensa ja heikkoutensa. Sosionomin (AMK) täytyy kyetä tunnistamaan oma ih-

miskäsityksensä ja arvomaailmansa kohdatessaan asiakkaita. Sosionomi (AMK) pystyy luomaan ammatillisen yhteistyö- ja vuorovaikutussuhteen asiakkaaseen. Keskeisiä taitoja ovat asiakkaan kuuleminen, asiakkaan voimavarojen vahvistaminen sekä asiakkaan tukeminen yhteiskunnalliseen ja yhteisölliseen osallistumiseen. Sosionomin (AMK) tulee kyetä tukemaan ja ohjaamaan asiakasta tavoitteellisesti sekä analysoimaan asiakastyön eri vaiheita. Myös eri tilanteissa tarvittavien erilaisten menetelmien hallitsemista tarvitaan sosionomin (AMK) työssä. (Viinamäki 2010, 17-18.)

3.2.3 Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen

Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaamiseen kuuluu palveluohjausprosessi ja palveluiden koordinointi ja soveltaminen tilanteeseen ja voimavaroihin, palveluiden toimintalogiikka, reunaehdot ja juridinen säädöspohja sekä yhdyspinnoilla ja verkostoissa työskentely. Varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa varhaiskasvatusta ja sen järjestämistä ohjaavien normien ja lainsäädäntöjen tuntemusta, palveluohjausta ja perheiden tarpeiden pohjalta tehtävää verkostotyötä sote-palvelujärjestelmässä sekä moniammatillista yhteistyötä. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 4-5.)

Sosionomin (AMK) tulee työssään tuntee hyvinvointia ja sosiaalista turvallisuutta koskeva palvelujärjestelmä. Hyvinvointipalvelujen muutokset heijastuvat sosionomin (AMK) työhön, joten hänen tulee kyetä ennakoimaan ja jäsentämään niitä. Sosionomi (AMK) kykenee palveluohjaukseen ja hallitsee ennaltaehkäisevän työtteen sekä varhaisen puuttumisen. Sosionomilla (AMK) on hyvät yhteistyötaidot, joita hän tarvitsee moniammatillisessa yhteistyössä, erilaisissa verkostoissa ja kohdatessaan asiakkaan. (Viinamäki 2010, 19-20.)

3.2.4 Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen

Kriittiseen ja osallistavaan yhteiskuntaosaamiseen kuuluu sosiaalisen osallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen, syrjäytymisen ehkäisy yhteisöissä ja yhteiskunnassa, osallistavat ja valtaistavat toimintatavat sekä vaikuttamistyö. Varhaiskasvatuksen näkökulmasta tämä tarkoittaa lapsen ja vanhempien kuulluksi tulemisen ja osallisuuden edistämistä yhteiskunnassa, lasten toimijuuden ja vertaissuhteiden vahvistamista sekä yhteiskunnallista vaikuttamistyötä varhaiskasvatuksen ja siihen liittyvän koulutuksen kehittämisessä. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 4-5.)

Yhteiskuntaosaamisessa keskeistä on kyky analysoida epätasa-arvoa ja huono-osaisuutta tuottavia rakenteita. Siihen kuuluu myös yhteiskuntasuhteen ja toimintaympäristön huomioiminen sekä erilaisten vaikuttamiskeinojen ja viestinnän hallinta kansalaismielipiteeseen ja poliittiseen päätöksentekoon vaikuttamisessa. (Viinamäki 2010, 20.)

3.2.5 Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen

Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaamiseen sisältyy tutkitun tiedon tuottaminen, tulkinta, käyttö ja jakaminen sekä innovatiivisten menetelmien hyödyntäminen työelämän kehittämisessä. Varhaiskasvatuksessa tämä näkyy varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan ja varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin arvioimisena ja kehittämisenä sekä tutkimuksellisten menetelmien soveltamisena varhaiskasvatustyössä ja saatujen tulosten hyödyntämisenä varhaiskasvatuksen käytäntöjen kehittämisessä. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 4-5.)

Sosionomi (AMK) työskentelee muuttuvassa työelämässä. Jotta muutosten keskellä pystyy toimimaan, täytyy sosionomin (AMK) kyetä kehittämään toimintaansa. Sosionomi (AMK) on koulutuksessaan saanut tutkimusosaamista, jota hän käyttää kehittääkseen käytännön toimintaa ja tuottaakseen tietoa siihen liittyen. Osaamisen kautta sosionomi (AMK) kykenee myös tiedon kriittiseen arviointiin. Sosionomin tulee kyetä toimimaan erilaisissa kehittämishankkeissa ja projekteissa, sillä käytännön kehittäminen tapahtuu suurelta osin niiden kautta. Tähän osaamiseen kuuluu sosiaalialan kehittämishankkeiden suunnittelu, toteutus, arviointi ja raportointi. (Viinamäki 2010, 21.)

3.2.6 Yhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen

Työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaamiseen kuuluu lähijohtaminen; työn laadun, tulosten ja vaikutusten arviointi; kehittämishankkeiden johtaminen sekä sosiaali- ja varhaiskasvatusalan yrittäjyyden perusteiden hallinta. Varhaiskasvatuksessa tämä tarkoittaa lisäksi kasvatusyhteisön pedagogisen toiminnan johtamista sekä vastuuta omasta ja kasvatusyhteisön hyvinvoinnista. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 4-5.)

Sosionomeilla (AMK) on perusedellytykset lähiesimiehenä toimimiseen. Tähän osaamiseen sisältyy talous- ja henkilöstöhallinnon peruseriaatteiden tunteminen ja kyky kehittää osaamista, työyhteisöjä

ja palveluprosesseja sosiaalialalla. Myös päätöksentekotaito on olennaista. Lisäksi sosionomi (AMK) voi toimia itsenäisenä yrittäjänä. (Viinamäki 2010, 22.)

4 VARHAISKASVATUSTYÖ

Varhaiskasvatus on varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan kokonaisuus, joka muodostuu suunnitelmallisesta ja tavoitteellisesta kasvatuksesta, opettamisesta ja hoidosta. Sitä voidaan järjestää päiväkotitoimintana, perhepäivähoitona ja avoimena varhaiskasvatustoimintana. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 1 §-2 §.) Varhaiskasvatuslain 3 §:n mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on

1. edistää jokaisen lapsen iän ja kehityksen mukaista kokonaisvaltaista kasvua, kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia;
2. tukea lapsen oppimisen edellytyksiä ja edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellista tasa-arvon toteuttamista;
3. toteuttaa lapsen leikkiin, liikkumiseen, taiteisiin ja kulttuuriperintöön perustuvaa monipuolista pedagogista toimintaa ja mahdollistaa myönteiset oppimiskokemukset;
4. varmistaa kehittävä, oppimista edistävä, terveellinen ja turvallinen varhaiskasvatustyöympäristö;
5. turvata lasta kunnioittava toimintatapa ja mahdollisimman pysyvät vuorovaikutussuhteet lasten ja varhaiskasvatushenkilöstön välillä;
6. antaa kaikille lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet varhaiskasvatukseen, edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä antaa valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa;
7. tunnistaa lapsen yksilöllisen tuen tarve ja järjestää tarkoituksenmukaista tukea varhaiskasvatuksessa tarpeen ilmettyä tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä;
8. kehittää lapsen yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja, edistää lapsen toimimista vertaisryhmässä sekä ohjata eettisesti vastuulliseen ja kestävään toimintaan, toisten ihmisten kunnioittamiseen ja yhteiskunnan jäsenyyteen;
9. varmistaa lapsen mahdollisuus osallistua ja saada vaikutta itseään koskeviin asioihin;
10. toimia yhdessä lapsen sekä lapsen vanhemman tai muun huoltajan kanssa lapsen tasapainoisen kehityksen ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin parhaaksi sekä tukea lapsen vanhempaa tai muuta huoltajaa kasvatustyössä.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden mukaan varhaiskasvatuksen tehtävänä on lapsen kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistäminen. Tämä tapahtuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Varhaiskasvatus edistää lasten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä ehkäisee syrjäytymistä. Varhaiskasvatus vahvistaa myös lasten osallisuutta ja aktiivista toimijuutta yhteiskunnan jäsenenä. Varhaiskasvatus myös on huoltajien tukena kasvatustehtävässä ja mahdollistaa huoltajien työelämän ja opiskelun. (Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2016, 14.)

4.1 Varhaiskasvatustyössä tarvittava osaaminen

Varhaiskasvatuksen laatua voidaan tarkastella perehtymällä työntekijöiden ammatilliseen osaamiseen. Kaikille varhaiskasvatuksessa toimiville ammattiryhmille yhteisiä osaamisen alueita ovat varhaiskasvatustyön eettisten periaatteiden hallitseminen, toimintaympäristön ja perustehtävien tulkintaan liittyvä osaaminen, yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen liittyvä osaaminen sekä valmiudet jatkuvaan osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. (Karila, Kosonen & Järvenkallas 2017, 68.)

TAULUKKO 1. Päiväkotityössä tarvittava osaaminen (Karila ym. 2017, 75)

Keskeiset osaamisalueet	Ydinosaaminen
Toimintaympäristön ja perustehtävien tulkintaan liittyvä osaaminen	Kasvatuksen ja lapsuuden yhteiskunnallisten ja kulttuuristen lähtökohtien tiedostaminen Tietoisuus työtä kulloinkin ohjaavasta lainsäädännöstä ja muusta ohjauksesta Lapsen ja perheiden arjen kokonaisuuden tuntemus
Varhaiskasvatukseen liittyvä osaaminen	Kasvatusosaaminen Opetusosaaminen Terveysteen ja hoitoon liittyvä osaaminen Opetussuunnitelmaosaaminen Lapsen kehitystä ja oppimista koskeva osaaminen Pedagoginen osaaminen Hyvinvointiosaaminen
Yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen liittyvä osaaminen	Vuorovaikutusosaaminen Ammatillisten keskustelujen osaaminen Yhteistyöosaaminen Työn kielellinen hallinta Verkosto-osaaminen Vaikuttamisaosaaminen
Jatkuvaan kehittämiseen liittyvä osaaminen	Reflektio- ja tiedonhallinta-osaaminen Arviointi- ja kehittämissaaminen

Taulukosta 1 käy ilmi, että päiväkotityössä vaadittava osaaminen voidaan jakaa neljään pääryhmään, joita ovat toimintaympäristön ja perustehtävien tulkintaan liittyvä osaaminen, varhaiskasvatukseen liittyvä osaaminen, yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen liittyvä osaaminen sekä jatkuvaan kehittä-

seen liittyvä osaaminen. Eri ammattiryhmillä on erilaisia painotuksia näiden neljän osaamisen alueen sisällä. (Karila ym. 2017, 71, 75.)

Toimintaympäristön ja perustehtävien tulkintaan liittyvään osaamiseen kuuluu yhteiskunnallinen ja kulttuurinen tietoisuus siitä, millaisessa ympäristössä varhaiskasvatusta toteutetaan, mikä auttaa työntekijää ymmärtämään oman työnsä merkityksen laajemmassa kokonaisuudessa. Kasvatus on keskeinen osa varhaiskasvatustyötä ja se on aina sidoksissa vallitsevaan kulttuuriin. Työntekijän tulee tunnistaa kasvatuksen kulttuuriset ja yhteiskunnalliset lähtökohdat sekä lapsuuden merkitys vallitsevassa kulttuurissa. Työntekijän tulee myös tiedostaa lainsäädäntö ja muu ohjaus, joka ohjaa varhaiskasvatusta. Sen avulla hän voi kehittää toimintaansa ajan mukaisia sääntöjä noudattavaksi. Lapsen ja perheiden arjen kokonaisuuden ymmärtäminen auttaa toimimaan mukana kokonaisuudessa. (Karila ym. 2017, 71.)

Varhaiskasvatukseen liittyvään osaamiseen kuuluu monenlaista ydinosaamista. Varhaiskasvatuksessa vaaditaan kasvatus- ja opetusosaamista, sillä nykyisen lainsäädännön ja ohjauksen mukaan varhaiskasvatuksen tavoitteena on edistää lasten kehityksen ja iän mukaista kokonaisvaltaista kasvua, terveyttä ja hyvinvointia sekä tarjota lapsille oppimisen edellytyksiä, edistää elinikäistä oppimista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Kasvatusosaamiseen kuuluu, että työntekijä tiedostaa omat kasvatukseen liittyvä uskomuksensa ja toimintatapansa ja arvioi niitä. Tämän lisäksi työntekijä tiedostaa menneisyyttä mutta myös luo kuvaa tulevaisuudesta, jotta hän osaa kasvattaa lapsia niin, että he saisivat tulevaisuudessa tarvittavia taitoja kasvatuksesta. Varhaiskasvatuksen henkilöstön tulee tietää alle kouluikäisen lapsen terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä asioita, joita henkilöstö tarvitsee turvataksaan lapselle laadukkaan ravinnon, riittävän ulkoilun, liikunnan ja levon saannin, aktiivisen toiminnan vaihtelun sekä hygieenisen ympäristön. Kokonaisvaltainen hyvinvointi on erityisen tärkeää alle kouluikäisten lasten kehityksen kannalta. Varhaiskasvatukseen liittyvään osaamiseen kuuluu myös osaaminen liittyen lapsen oppimiseen. Lapsi oppii tutkien ja liikkuen, mutta oppiakseen hän tarvitsee myös sopivan ja virikkeellisen ympäristön. Kyetäkseen rakentamaan lapsen oppimiselle suotuisan ympäristön varhaiskasvatuksen työntekijän täytyy tiedostaa ja ymmärtää, mitä kaikkea lapsen oppimiseen liittyy. Hänen on myös tunnettava varhaiskasvatukseen soveltuvia opetuksen menetelmiä. Varhaiskasvatuksen pedagogiseen toimintaan kuuluu leikin, liikunnan, taiteellisen ilmaisun ja tutkimisen kautta oppiminen. Näiden lisäksi henkilöstöllä on oltava tietoa ja osaamista myös tieto- ja viestintäteknologiasta, varhaisesta kielenopimisesta ja ympäristökasvatuksesta, sillä ne ovat vahvasti nousseet esille viime vuosina. Koska varhaiskasvatus tapahtuu ryhmässä, on henkilöstön osattava huomioida jokainen lapsi henkilökohtaisesti ryhmän jäsenenä niin, että hän saa positiivisia kokemuksia ryhmässä olemisesta ja hänen tarpeensa tullevat huomioiduiksi. Varhaiskasvatustyössä vaaditaan myös opetussuunnitelmaosaamista, mitä tar-

vitaan opetussuunnitelmien laatimisessa, toteuttamisessa, arvioimisessa ja kehittämisessä. (Karila ym. 2017, 71-73.)

Yhteisyyöhön ja vuorovaikutukseen liittyvä osaaminen kuuluu myös varhaiskasvatustyöhön, sillä varhaiskasvatus on yhteisöllistä ja toteutuu toisia kunnioittavan dialogisen vuorovaikutuksen kautta. Yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja tarvitaan niin työyhteisössä kuin myös vuorovaikutuksessa vanhempien ja lasten kanssa. Kielellisiä taitoja tarvitaan erityisesti varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmia tehtäessä ja perusteltaessa varhaiskasvatuksen näkemyksiä erilaisissa verkostoissa. Vaikuttamisosaamista puolestaan tarvitaan, kun arjen työssä tehtyjä havaintoja viedään eteenpäin päätöksentekijöille. Kasvatusvuorovaikutus on tärkeä tekijä varhaiskasvatuksessa: onhan jokainen työntekijä kasvatusvuorovaikutuksessa lasten kanssa. Nykyisin varhaiskasvatukseen osallistuu enenevässä määrin lapsia myös eri kulttuuritaustaisista perheistä. Varhaiskasvattajalta vaaditaan hyviä vuorovaikutustaitoja, jotta hän kykenee luomaan vanhempien osallisuutta tukevan kumppanuussuhteen myös eri kulttuuritaustoisista tuleviin perheisiin. (Karila ym. 2017, 73-74.)

Viimeinen varhaiskasvatuksen osaamisalue on jatkuvaan kehittymiseen liittyvä osaaminen. Itsensä kehittäminen varhaiskasvattajana työn ohessa on tärkeä taito, sillä varhaiskasvatusta kehitetään koko ajan ja uutta tietoa tulee ja vanhaa tietoa kumotaan jatkuvasti. Tähän varhaiskasvattajalta vaaditaan taitoa reflektoida omaa toimintaansa ja kykyä ja innostusta itsensä ja työnsä kehittämiseen. (Karila ym. 2017, 74.)

Varhaiskasvatuksen henkilöstön koulutusaste huomioidaan kuitenkin siinä, minkä tasoista osaamista heiltä odotetaan eri osaamisalueilta. Korkeamman asteen koulutuksen käyneiltä odotetaan tietyissä asioissa syvempää osaamista kuin toisen asteen koulutuksen käyneiltä. Kasvatusosaaminen yhdistää kaikkia työntekijöitä, kun taas opetus- ja opetussuunnitelmaosaaminen sekä pedagogiseen johtamiseen liittyvä osaaminen kuuluvat ennen kaikkea varhaiskasvatuksen opettajalle. Varhaiskasvatuksen sosionomien osaamisalueeseen puolestaan kuuluu erityisesti perheiden arjen ja kokonaisuuden tukeminen sekä yhteistyö muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden ammattilaisten kanssa. Lastenhoitajien erityisosaamiseen kuuluu lasten terveyteen ja hoitoon liittyvä osaaminen. (Karila ym. 2017, 75-76.)

4.2 Päiväkodin henkilöstön rakenne ja siinä tapahtuvat muutokset

Varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan varhaiskasvatuksessa on oltava riittävästi lain mukaiset kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä. Vähintään kahdella kolmesta päiväkodissa kasvat-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus. Näistä vähintään puolella on oltava varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin on oltava vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot. Varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin on oltava vähintään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet vähintään 60 opintopisteen laajuiset opinnot. Varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään on oltava kasvat- ja ohjausalan perustutkinto, sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai muu vastaava soveltuva tutkinto. Opintoihin on sisällyttävä riittävän laajat lasten hoidon, kasvatuksen ja opetukset tutkinnonosat. Perhepäivähoitajalla on oltava perhepäivähoitajan tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu alalle soveltuva koulutus. (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 25 § - 29 §, 37 §.)

Varhaiskasvatuslain (540/2018) 75 §:ssä annetaan henkilöstöä koskeva siirtymäsäännös. Sen mukaan henkilö, joka on lain tullessa voimaan ollut kelpoinen toimimaan lastentarhanopettajana sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain (272/2005) 7 §:n mukaisesti, on kelpoinen toimimaan varhaiskasvatuksen opettajana ja varhaiskasvatuksen sosionomina. Samoin on kelpoinen toimimaan varhaiskasvatuslain (540/2018) 26 ja 27 §:ssä tarkoitetuissa varhaiskasvatuksen opettajan ja sosionomin tehtävissä, jos on hyväksytty opiskelemaan lastentarhanopettajan opintoja sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 7 §:n mukaisesti varhaiskasvatuslain (540/2018) tullessa voimaan tai vuoden kuluessa kyseisen lain voimaantulosta. Opintojen on oltava suoritettu loppuun viimeistään 31. heinäkuuta 2023.

Nämä edellä luetellut kelpoisuusvaatimukset astuivat voimaan 1.9.2018. Sitä ennen päiväkodin henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista säädettiin asetuksessa lasten päivähoidosta 16.3.1973/239. Asetuksen 6 §:n mukaan päiväkodissa tuli hoito- ja kasvatustehtävissä olla vähintään yksi sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksesta annetun lain 29.4.2005/272 7 §:n mukainen lastentarhanopettajan pätevyys. Tämä pätevyys edellytti joko vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkintoa, johon sisältyi lastentarhanopettajan koulutus, tai sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoa, johon sisältyivät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan liittyvät opinnot sen laajuisina kuin valtioneuvoston asetuksessa tarkemmin säädetään. Muilla hoito- ja kasvatustehtävissä olevilla tuli olla

vähintään sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun lain 8 §:n mukainen lähihoitajan pätevyys. (Asetus lasten päivähoidosta 16.3.1973/239, 6 §; Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 29.45.2005/272, 7 §-8 §.)

4.3 Syitä päiväkodin henkilöstön rakenteen muutoksen taustalla

Päiväkodeissa on perinteisesti ollut enemmän sosiaali- ja terveystieteiden tutkinnon suorittaneita työntekijöitä kuin kasvatusalan tutkinnon suorittaneita. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen suorittaneita on ollut kaksi kolmasosaa, jolloin korkeamman asteen koulutuksen suorittaneita on ollut huomattavasti vähemmän, vain yksi kolmasosa. Tämä ei riitä vastaamaan varhaiskasvatuksen muuttuviin tarpeisiin. Muutoksia henkilöstön rakenteessa tarvitaan myös siksi, että eri koulutuksen saaneiden työntekijöiden tehtäväkuvat ovat olleet sekavat, jolloin eri koulutustaustojen vahvuuksia ei ole onnistuttu hyödyntämään parhaalla mahdollisella tavalla. (Karila ym. 2017, 80.)

Kasvatustieteen kandidaatin tutkinto ja sosionomin (AMK) tutkinto ovat tuottaneet samat kelpoisuudet toimia varhaiskasvatuksessa ainoana eronaan se, että kasvatustieteen kandidaatti voi toimia myös esiopetuksen tehtävissä (Karila ym. 2017, 82). Varhaiskasvatuksen työkentällä sosionomin (AMK) vahvuus on kyky toimia yhteistyössä perheiden kanssa sekä kasvatuskumppanuuteen liittyvät taidot. Kasvatustieteen kandidaatin vahvuus puolestaan on lapsen kehityksen ja oppimisen sekä varhaispedagogiikan osaaminen. (Karila ym. 2017, 83.)

5 TUTKIMUSMENETELMÄ JA AINEISTO

5.1 Kvantitatiivinen tutkimus

On olemassa kvantitatiivisia eli määrällisiä tutkimuksia ja kvalitatiivisia eli laadullisia tutkimuksia. Kvantitatiivinen tutkimus sopii käytettävästi erityisesti silloin, kun tutkittavasta aiheesta on valmiiksi tietoa saatavilla. (Kananen 2011, 12.) Kvantitatiivinen tutkimus vastaa kysymyksiin mikä, missä, paljonko ja kuinka usein. Tarvittava tieto voidaan saada valmiista tilastoista, rekistereistä, tietokannoista tai se voidaan kerätä itse joko kokonaan tai valmiita lähteitä täydentäen. Kun aineistoa kerätään itse, kohderyhmä ja tiedonkeruun menetelmä päätetään tutkimusongelman perusteella. (Heikkilä 2008, 17-18.)

Kyselylomakkeen suunnitteleminen on tärkeä osa kysely- ja haastattelututkimuksen tekemistä. Se edellyttää tutkimusongelman pohdintaa ja aiheeseen perehtymistä muun muassa kirjallisuuden kautta. (Heikkilä, 2008, 47.) Kyselylomake perustuu tutkimussuunnitelmaan, ja siinä kysytään vain sellaisia asioita, joita tutkimussuunnitelman mukaan tutkimuksella mitataan (Vilkkä 2015, 105). Lomaketta suunniteltaessa täytyy ottaa huomioon myös se, miten saatua aineistoa käsitellään. Lomaketta ei voi parannella tai muuttaa enää tiedonkeruun jälkeen, minkä vuoksi se täytyy suunnitella erityisen huolellisesti. (Heikkilä 2008, 47.)

Hyvä tutkimuslomake on selkeä ja houkuttelevan näköinen. Kysymykset ja vastausohjeet muotoillaan selkeiksi ja niin, että vastaaja ymmärtää kysymykset niin kuin tutkija on ne tarkoittanut. Kysymyksissä käytetään arkista kieltä, jonka jokainen vastaaja varmasti ymmärtää. Kysymyksissä kysytään vain yhtä asiaa kerrallaan. Kysymykset esitetään loogisessa järjestyksessä ja ne ryhmitellään pienempiin kokonaisuuksiin kyselyn selkeyden lisäämiseksi. Kun lomakkeen alussa on helppoja kysymyksiä, se motivoi vastaajaa jatkamaan vastaamista. Lomake ei saa olla liian pitkä. Ennen kyselylomakkeen lähettämistä vastaajille, se täytyy aina ensin testata. (Heikkilä 2008, 48-49; Kananen 2011, 22, 30).

Kyselylomakkeessa voi olla avoimia kysymyksiä, suljettuja kysymyksiä ja sekakysymyksiä. Vaikka avoimet kysymykset ovat yleisempiä laadullisessa tutkimuksessa, ne sopivat hyvin myös määrälliseen tutkimukseen, kun vastausvaihtoehtoja ei tiedetä tarkasti etukäteen. Kyselylomakkeessa avoimiin kysymyksiin jätetään helposti vastaamatta, mutta niiden kautta voidaan saada uutta tietoa, joka olisi

muuten jäänyt huomioimatta tutkimuksessa. Suljetuissa kysymyksissä puolestaan vastausvaihtoehdot on annettu valmiiksi, ja vastaajan tarvitsee vain ympyröidä tai rastittaa oikea vastaus. Tällaiset kysymykset sopivat käytettäväksi, kun vastausvaihtoehtoja on vain rajoitetusti ja ne ovat tiedossa. Suljettuihin kysymyksiin on helpompi vastata ja niitä on helpompi käsitellä. Suljettujen kysymysten huonoja puolia on, että niihin voi helposti vastata harkitsematta, vaihtoehdot saattavat johdatella vastaajaa ja jokin vaihtoehto saattaa puuttua. Jos ”en osaa sanoa” on vaihtoehtona, sen valitseminen houkuttelee. Sekamuotoisissa kysymyksissä on sekä suljettuja että avoimia kysymyksiä. (Heikkilä 2008, 49-52.)

Kyselylomakkeeseen liitetään aina saatekirje. Saatekirje on lyhyt ja kohteliaasti muotoiltu kirje vastaajalle. Sen tarkoituksena on motivoida vastaamaan tutkimukseen. Saatekirjeessä kerrotaan tutkimuksen tavoite ja tutkimuksen tekijä. Saatekirjeestä käy ilmi, miten tutkimustietoja käytetään, miten vastaajat on valittu, mihin mennessä on vastattava ja miten lomake palautetaan. Saatekirjeessä mainitaan tietojen luottamuksellisuudesta ja kiitetään vastaamisesta. Tutkimuksen tekijä allekirjoittaa saatekirjeen. (Heikkilä 2008, 62.)

Perusjoukko eli populaatio tarkoittaa tutkimuksen kohderyhmää eli niitä, joita tutkitaan. Tästä perusjoukosta otetaan otantatutkimuksessa otos, joka edustaa koko perusjoukkoa. Mitä suurempi otoskoko on, sitä luotettavampana tutkimusta yleensä pidetään. Otoksoon kasvattaminen kuitenkin lisää myös tutkimuksen kustannuksia. On olemassa erilaisia otantamenetelmiä, jotka voidaan jakaa todennäköisyyteen perustuvaan otantaan, jolloin kaikilla perusjoukon yksiköillä on yhtäläinen mahdollisuus kuulua otantaan, ja ei-todennäköisyyteen perustuvaan otantaan, jota joudutaan käyttämään esimerkiksi tietorekisterin puuttumisen vuoksi. Erilaisia otantamenetelmiä ovat esimerkiksi harkinnanvarainen otanta, yksinkertainen satunnaisotanta ja ryväotanta. Kuitenkaan otoksen kaikkia alkioita eli yksilöitä ei tavoiteta tai he eivät vastaa. Osoitetietojen puuttuminen ja virheellisyys on yksi yleinen syy otantakadon taustalla. (Kananen 2011, 65-73.)

5.2 Kyselyn rakentaminen ja aineiston kerääminen

Aloitin kyselylomakkeen suunnittelemisen keräämällä tietoa tutkittavasta aiheesta ja paneutumalla aiempiin aiheeseen liittyviin tutkimuksiin. Katariina Moilanen ja Marjo Jakola ovat tehneet opinnäytetyön ”Sosionomin (AMK) koulutus ja työ” vuonna 2012. He toteuttivat tutkimuksensa määrällisenä kyselytutkimuksena. Osa heidän käyttämistään kysymyksistä soveltui myös minun tutkimukseen, joten käytin heidän kyselyään pohjana omalle tutkimuslomakkeelleni. Tekemässäni kyselyssä on samoja

kysymyksiä kuin heilläkin oli erityisesti taustatietoja ja koulutustarpeita koskevissa kohdissa, ja kyselyn rakenne on samankaltainen. Lisäksi hyödynsin kyselyä rakentaessani taulukkoa päiväkotityössä tarvittavasta osaamisesta (Karila ym. 2017, 75). Ennen kyselyn lähettämistä sen testasi eräs varhaiskasvattaja. Testauksen kautta kyselyssä ei löydetty paranneltavaa. (LIITE 2.)

Kyselylomakkeen jälkeen muotoilin saatekirjeen. Saatekirjeessä käy ilmi, kenelle kysely on suunnattu, kuka minä olen ja miksi teen tutkimusta, tutkimuksen tavoite ja vastaamisohjeet. Kiitän saatekirjeessä myös vastaamisesta. Lisäksi saatekirjeessä kerrotaan, että vastaajan henkilöllisyys ei tule ilmi tutkimuksen missään vaiheessa. (LIITE 1.)

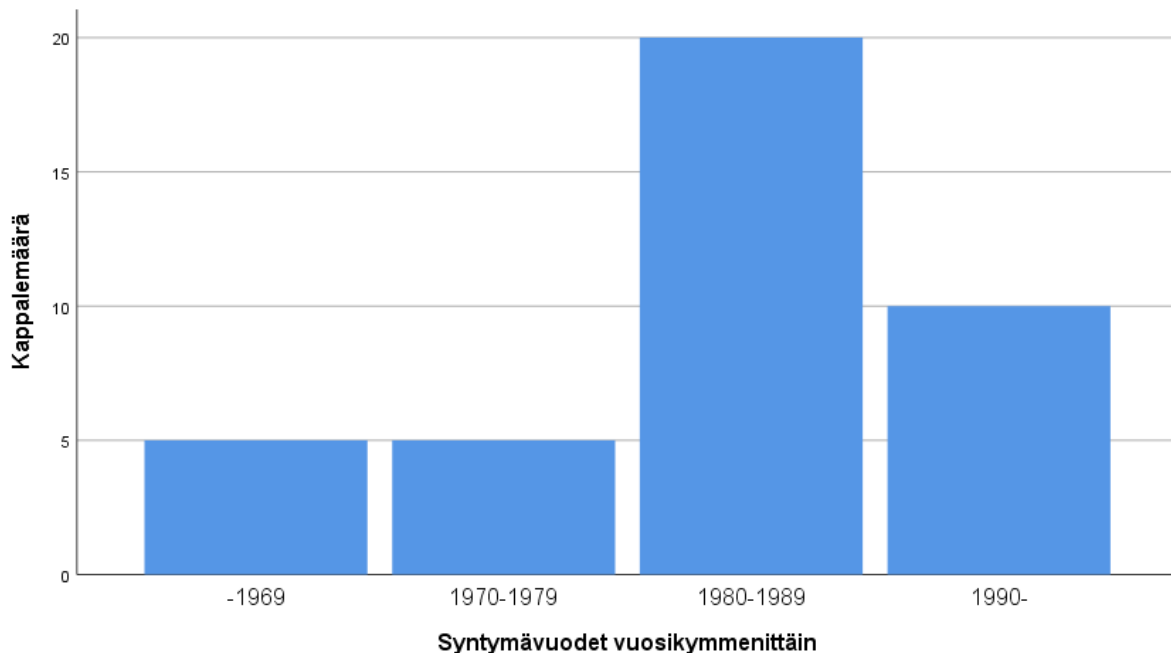
Toteutin tutkimuksen Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan sosiaali-alan koulutuksen tilauksesta. Tutkimuksen perusjoukko eli populaatio oli Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta vuosina 2012-2017 valmistuneita varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneet sosionomit (AMK). Tähän perusjoukkoon kuului 118 yksilöä, joten perusjoukosta ei ollut tarvetta ottaa erillistä otantaa. Mikäli perusjoukko olisi ollut suurempi, otanta olisi ollut tarpeellista tehdä. En valinnut perusjoukoksi kaikkia Ylivieskasta valmistuneita varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneita sosionomeja (AMK) aiemmiltakin vuosilta, sillä koulutus muuttuu jatkuvasti. Näin ollen arvelin, että saadut tulokset olisivat luotettavampia, jos valmistuneet sosionomit (AMK) olisivat valmistuneet mahdollisimman lähellä nykyhetkeä.

Sain tiedot valmistuneista sosionomeista (AMK) Centria-ammattikorkeakoululta. Postitin kyselyt, minkä jälkeen jäin odottelemaan vastauksia. Kun vastaukset olivat saapuneet ja palautusaika mennyt umpeen, aloitin vastausten syöttämisen SPSS-ohjelmaan ja pääsin aloittamaan niiden analysoimisen.

6 TUTKIMUSTULOKSET

6.1 Taustatietoja

Kyselyjä lähetettiin yhteensä 118 kappaletta. Vastauksia saatiin 40 (N=40), joten vastausprosentti oli 34 %. Kyselyn alussa kysyttiin vastaajien taustatietoja. Vastaajista 5 % (n=2) oli miehiä ja 92,5 % (n=37) heistä oli naisia. Yksi ei ilmoittanut sukupuoltaan. Puolet vastaajista (n=20) oli syntynyt 1980-luvulla. Seuraavaksi eniten oli syntynyt 1990-luvulla (10). Sekä 1960- että 1970-luvuilla oli syntynyt viisi vastaajaa. (KUVIO 1.)

KUVIO 1. Vastaajien syntymävuodet vuosikymmenittäin (N=40)

Kyselyssä kysyttiin vastaajien aiempaa koulutusta. Vastaajista 31:llä (n=77,5 %) oli taustallaan ylioppilastutkinto. Ammattitutkinto löytyi 19 vastaajalta (n=47,5 %). Eniten esille nousseita ammattitutkintoja olivat lähihoitaja (5), merkonomi (4) ja päivähoitaja (3), joten osalla vastaajista oli taustallaan aikaisempia varhaiskasvatukseen liittyviä opintoja. Kahdella vastaajista (n=5 %) oli aikaisempi korkean asteen tutkinto. Kolmella vastaajalla (n=7,5 %) oli myös muuta koulutustaustaa kuten koulunkäynninavustajan tutkinto tai talouslinjan tutkinto emäntäkoulusta. Osalla vastaajista saattoi olla taustallaan useampi eri koulutus kuten sekä ammattitutkinto että ylioppilastutkinto. (TAULUKKO 2.)

TAULUKKO 2. Aikaisempi koulutus (N=40)

	Kpl
Aikaisempi korkean asteen koulutus	2
Ylioppilastutkinto	31
Ammattitutkinto	19
Muu	3
Yhteensä	55

Kyselyssä tiedusteltiin vastaajien sosionomiksi (AMK) valmistumisvuotta. Heitä valmistui eniten vuosina 2012 ja 2014. Vuonna 2012 valmistui 13 vastaajaa (n=32,5 %) ja vuonna 2014 heitä valmistui 12 (n=30 %). Vähiten vastaajia oli valmistunut vuosina 2011 ja 2017. Vuonna 2011 valmistui 1 vastaaja (n=2,5 %) ja vuonna 2017 valmistui 2 vastaajaa (n=5 %). (TAULUKKO 3.)

TAULUKKO 3. Sosionomiksi (AMK) valmistumisvuosi (N=40)

Valmistumisvuosi	Kpl
2011	1
2012	13
2013	4
2014	12
2015	5
2016	3
2017	2
Yhteensä	40

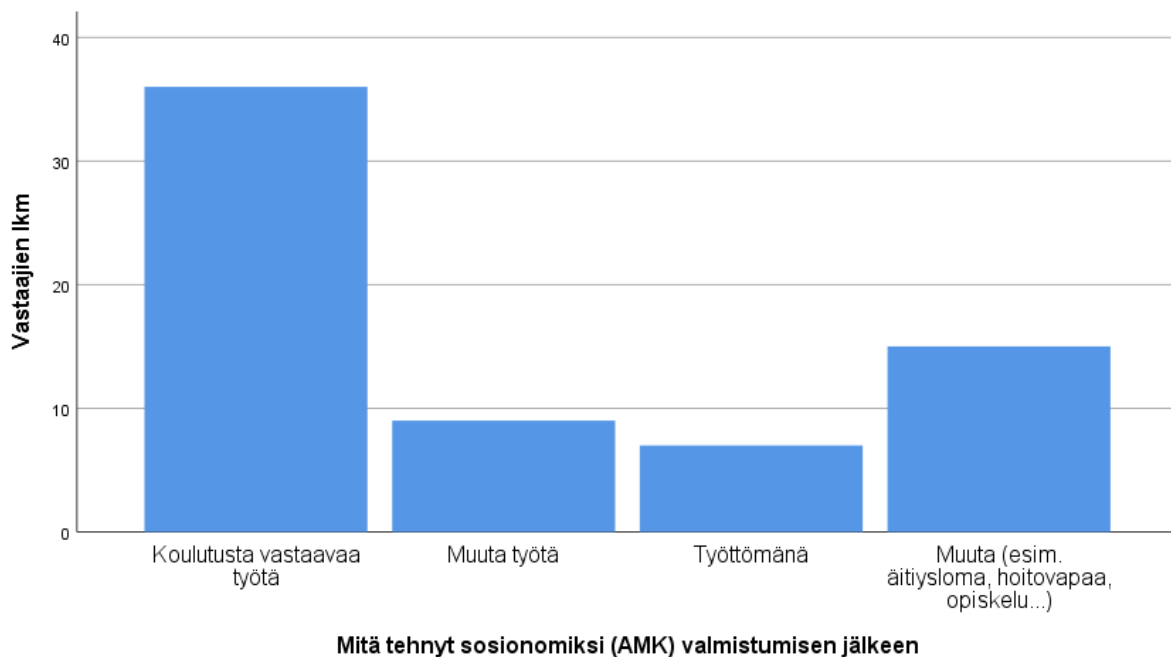
Kyselyssä kyseltiin valmistuneiden sosionomien (AMK) asuinpaikkakuntaa ja työpaikan paikkakuntaa. Suurin osa valmistuneista sosionomeista on työllistynyt ja asui kyselyn hetkellä Ylivieskassa ja sen ympäryskunnissa, mutta muutamat ovat työllistyneet ja asettuneet asumaan myös esimerkiksi Helsinkiin tai Rovaniemelle.

6.2 Työtilanne

Kyselyn toinen osio käsitteli vastaajien työtilannetta. Siinä kysyttiin niin valmistuneiden sosionomien (AMK) työsuhteista ja työllistymiseen vaikuttaneista tekijöistä kuin myös siitä, kuinka vaikeaksi tai helpoksi he kokivat työllistymisen varhaiskasvatukseen sosionomina (AMK).

6.2.1 Työsuhteet

Kyselyn toisessa osiossa käsiteltiin vastaajien työtilannetta. Sosionomin (AMK) koulutusta vastaavaa työtä on tehnyt 92 % vastaajista (n=36). Yhteensä 22,5 % vastaajista (n=9) on tehnyt myös muuta työtä. Kaikkiaan 37,5 % vastaajista (n=15) ilmoitti tehneensä myös muuta kuten olleensa äitiyslomalla, hoitovapaalla tai opiskelleensa ja 17,5 % vastaajista (n=7) ilmoitti olleensa työttömänä. (KUVIO 2.)

KUVIO 2. Mitä valmistuneet sosionomit (AMK) ovat tehneet valmistumisensa jälkeen? (N=40)

Suurin osa vastaajista ilmoitti työskennelleensä erilaisissa tehtävissä varhaiskasvatuksen parissa. Vastaajista 70 % (n=28) ilmoitti työskennelleensä lastentarhanopettajana, ja 15 % (n=6) ilmoitti työskennelleensä myös vastaavana lastentarhanopettajana sekä 2,5 % (n=1) erityislastentarhanopettajana. Lastenhoitajana ilmoitti työskennelleensä 12,5 % vastaajista (n=5) ja perhepäivähoitajina 5 % vastaajista (n=2). Perhepäivähoidonohjaajana ilmoitti työskentelevän 2,5 % vastaajista (n=1) ja päiväkodinjohta-

jana 5 % vastaajista (n=2). Muita sosionomin (AMK) koulutusta vastaavia työtehtäviä oli erilaiset ohjaajan tehtävät mielenterveyden, päihdetyön, kuntouttavan työtoiminnan, vammaistyön, perhekotien ja maahanmuuttajien asumisyksiköiden parissa sekä sosiaaliohjaajana. Yhteensä 17,5 % vastaajista (n=7) ilmoitti työskennelleensä ohjaajana. Perhetyöntekijänä ilmoitti työskennelleensä 5 % vastaajista (n=2). Henkilökohtaisena avustajana ja koulunkäynninavustajana ilmoitti työskennelleensä yhteensä 10 % vastaajista (n=4). Sekä projektityöntekijänä että koulukuraattorina ilmoitti työskennelleensä 5 % vastaajista (n=2). Muita esille nousseita sosionomin (AMK) tutkintoa vastaavia ammatteja olivat uravalmentaja, työhönvalmentaja ja palveluesimies. Muita esille nousseita työnimikkeitä olivat muun muassa opettaja (n=10 %), yrittäjä ja tukihenkilö.

Vastaajat ilmoittivat yhteensä 103 työsuhdetta. Jokaisella vastaajalla on siis keskimäärin ollut 2,58 työsuhdetta. Jokainen vastaaja ilmoitti ainakin yhden työsuhteen, joten valmistumisen jälkeen 100 % heistä oli työllistynyt ainakin jossain vaiheessa. Työsuhteista kysyttiin myös, olivatko ne sijaisuuksia vai vakinaisia. Työsuhteista sijaisuuksia oli 60, vakinaisia 34 ja määräaikaista 8. Valtaosa työsuhteista oli kestoaltaan lyhyitä, sillä työsuhteista 44,7 % (n=46) oli alle vuoden kestoisia. Työsuhteita, jotka olivat kestäneet 1-2 vuotta, oli 12,6 % (n=13). Työsuhteista 8,7 % (n=9) oli kestoaltaan 2-3 vuotta. Yli 3 vuotta jatkuneita työsuhteita oli 13,6 % (n=14). Näiden lisäksi 20,4 % (n=21) työsuhteista jatkui edelleen. Niiden joukossa oli sekä lyhyitä, muutama kuukausi sitten alkaneita työsuhteita, että jo yli 5 vuotta jatkuneita työsuhteita.

Vastaajista 17,5 % (n=7) ilmoitti olleensa työttömänä. Heidän työttömyysjaksonsa vaihtelivat 3 kuukaudesta 14 kuukauteen. Yksi ilmoitti olleensa työttömänä 3 kuukautta, yksi 4 kuukautta, kaksi 6 kuukautta, yksi 12 kuukautta ja yksi 14 kuukautta. Yksi vastaaja ei ilmoittanut työttömyyden kestoa vaan totesi olleensa työttömänä määräaikaisten työsopimusten välissä.

Vastaajista 37,5 % (n=15) ilmoitti tehneensä muuta kuten olleensa äitiyslomalla, hoitovapaalla tai opiskelleensa. Äitiyslomalla ilmoitti olleensa 30 % vastaajista (n=12) ja hoitovapaalla 15 % (n=6). Vastaajista 10 % (n=4) ilmoitti opiskelleensa.

Kyselyssä kysyttiin, miten vastaajat kokivat työllistymisen varhaiskasvatukseen sosionomina (AMK). Vastaajista 50 % (n=20) oli sitä mieltä, että työllistyminen varhaiskasvatukseen sosionomina (AMK) on melko helppoa. Vastaajista 40 % (n=16) puolestaan koki työllistymisen varhaiskasvatukseen sosionomina (AMK) helpoksi ja 10 % vastaajista (n=4) jätti vastaamatta. Kenenkään vastanneen mielestä työllistyminen ei ollut melko vaikeaa eikä vaikeaa. (TAULUKKO 4.)

TAULUKKO 4. Miten koet työllistymisen varhaiskasvatukseen sosionomina (AMK)? (N=36)

	Lkm	%
Melko helppoa	20	50,0
Helppoa	16	40,0
Yhteensä	36	90,0

6.2.2 Työllistymiseen vaikuttaneet tekijät

Kyselyssä kysyttiin työllistymiseen vaikuttaneista tekijöistä. Mitattavina tekijöinä kyselyssä oli työharjoittelu, opinnäytetyö, aiempi työkokemus, sosionomitutkinto ja oma persoona. Näiden lisäksi vastaajat saivat myös kirjoittaa omia havaintojaan työllistymiseen vaikuttaneista tekijöistä.

Työharjoittelun koettiin vaikuttaneen jonkin verran työllistymiseen. Vastaajista 50 % (n=20) oli täysin samaa mieltä siitä, että työharjoittelu on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Vastaajista 30 % (n=12) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että työharjoittelu on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Vastaajista 17,5 % (n=7) oli jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä siitä, että työharjoittelu on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Yksi vastaaja (n=2,5 %) jätti vastaamatta kysymykseen.

Opinnäytetyön koettu vaikutus työllistymiseen oli vähäisempi kuin työharjoittelun. Vain 17,5 % vastaajista (n=7) oli täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä siitä, että opinnäytetyö on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Sen sijaan 80 % vastaajista (n=32) oli täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä siitä, että opinnäytetyö on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Yksi vastaaja (n=2,5 %) jätti vastaamatta kysymykseen.

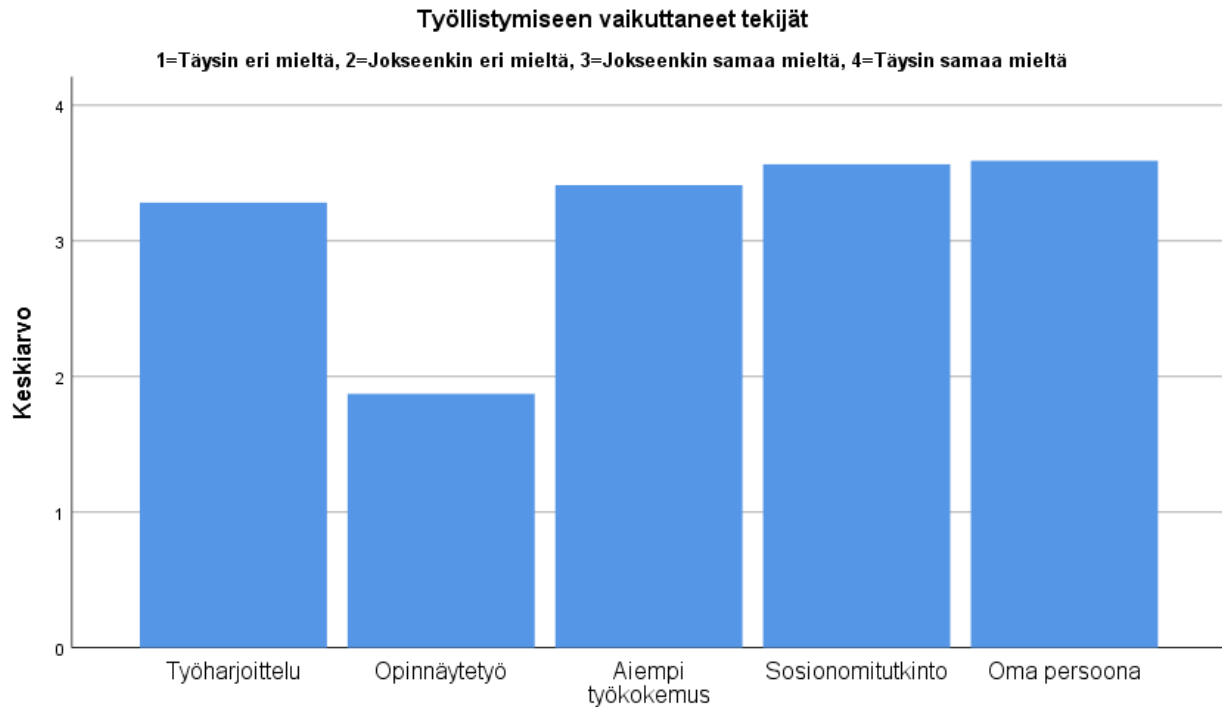
Aiemmalla työkokemuksella koettiin olleen vaikutusta työllistymiseen. Kaikkiaan 55 % vastaajista (n=22) oli täysin samaa mieltä siitä, että aiempi työkokemus on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Vastaajista 32,5 % (n=13) oli jokseenkin samaa mieltä siitä, että aiempi työkokemus on vaikuttanut heidän työllistymiseensä ja 12,5 % (n=5) oli jokseenkin eri mieltä siitä, että aiempi työkokemus on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Yksikään kysymykseen vastanneista ei ollut täysin eri mieltä siitä, että aiempi työkokemus on vaikuttanut heidän työllistymiseensä eli kaikki kokivat aiemmalla

työkokemuksella olevan merkitystä työllistymisen kannalta. Kaikki kyselyyn vastanneet vastasivat tähän kysymykseen.

Kaikki kyselyyn osallistuneet olivat sitä mieltä, että sosionomitutkinto on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Yli puolet vastaajista, 57,5 % (n=23), oli täysin samaa mieltä siitä, että sosionomitutkinto on vaikuttanut heidän työllistymiseensä ja 42,5 % vastaajista (n=17) oli siitä jokseenkin samaa mieltä.

Myös omalla persoonalla koettiin olevan vaikutusta työllistymiseen. Yhteensä 57,5 % vastaajista (n=23) oli täysin samaa mieltä, että oma persoona on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Vastaajista 40 % (n=16) oli asiasta jokseenkin samaa mieltä. Yksikään kysymykseen vastanneista ei ollut jokseenkin eri mieltä tai täysin eri mieltä siitä, että oma persoona on vaikuttanut heidän työllistymiseensä. Yksi vastaaja (n=2,5 %) jätti vastaamatta kysymykseen.

Kuviossa 3 näemme, että vastaajat kokivat oman persoonan tärkeimmäksi työllistymiseen vaikuttaneeksi tekijäksi. Sosionomitutkinto sijoittui toiseksi, lähes yhtä tärkeänä. Keskiarvoltaan yli puolet vastaajista oli täysin samaa mieltä siitä, että oma persoona ja sosionomikoulutus ovat vaikuttaneet heidän työllistymiseensä. Seuraavaksi tärkeimpinä koettiin aiempi työkokemus ja työharjoittelu. Vastaus-ten keskiarvo sijoittuu näiden tekijöiden osalta yli ”jokseenkin samaa mieltä” tason. Opinnäytetyö jäi selkeästi heikoimmaksi työllistymiseen vaikuttaneeksi tekijäksi. Sen ei koettu vaikuttavan juurikaan työllistymiseen. (KUVIO 3.)

KUVIO 3. Työllistymiseen vaikuttaneet tekijät (N=39)

Vastaajilla oli myös mahdollisuus kuvailla omin sanoin muita työllistymiseen vaikuttaneita tekijöitä. Vastaajista 22,5 % (n=9) mainitsi muita työllistymiseen vaikuttaneita tekijöitä. Vastauksissa nousivat esille oma halu ja motivaatio työllistyä sekä oma halu ja motivaatio kokeilla yrittäjyyttä ja työskennellä kotona. Oma aktiivisuus, aktiivinen työnhaku ja työhaastatteluun valmistautuminen nousivat myös esille. Pitkällä työkokemuksella lastenhoitajana päiväkodissa arveltiin olevan mahdollistamassa lastentarhanopettajaksi työllistymistä. Lastentarhanopettajille on paljon töitä tarjolla, minkä arveltiin mahdollistaneen lastentarhanopettajaksi työllistymistä. Näiden lisäksi vastaajat nostivat esille asioita kuten onni, työvoimapula, asuinpaikkakunta ja ammattinimike, joka mahdollistaa varhaiskasvatuksen ja perhetyön alalla työskentelyn. Myös sijaisuuksien tekemisen arveltiin vaikuttaneen positiivisesti työllistymiseen.

6.3 Osaaminen varhaiskasvatuksessa

Kyselyssä varhaiskasvatuksen osaaminen jaoteltiin kahteen osaan. Ensin kysyttiin sosionomin (AMK) kompetenssien merkitystä varhaiskasvatuksen alalla työskenneltäessä. Tähän vastaajat vastasivat sen perusteella, kuinka tärkeäksi he kokivat sosionomin (AMK) kompetenssit työssään. Toinen osa-alue oli sosionomikoulutuksen antama varhaiskasvatuksessa tarvittava osaaminen. Tähän vastaajat vastasivat sen perusteella, kuinka paljon he arvioivat saaneensa kutakin osaamista koulutuksensa kautta.

6.3.1 Sosionomin (AMK) kompetenssien merkitys varhaiskasvatuksessa

Kyselyssä kysyttiin sosionomin (AMK) kompetenssien merkityksestä valmistuneiden sosionomien (AMK) työssä varhaiskasvatuksessa. Sosionomin (AMK) kompetenssit, joista kyselyssä kysyttiin, ovat sosiaalialan eettinen osaaminen, asiakastyön osaaminen, sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen, kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen sekä työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjäyiosaaminen.

Ensimmäisenä kyselyssä oli sosiaalialan eettinen osaaminen, joka koettiin tärkeäksi. Kaikkiaan 80 % vastaajista (n=32) koki sen todella tärkeäksi ja 12,5 % heistä (n=5) koki sen melko tärkeäksi. Yksikään vastaaja ei kokenut sosiaalialan eettistä osaamista melko merkityksettömäksi tai täysin merkityksettömäksi. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Myös asiakastyön osaaminen koettiin tärkeäksi varhaiskasvatuksessa. Yhteensä 90 % vastaajista (n=36) koki sen todella tärkeäksi ja 2,5 % vastaajista (n=1) koki sen melko tärkeäksi. Yksikään vastanneista ei ollut sitä mieltä, että asiakastyön osaaminen olisi melko merkityksetöntä tai täysin merkityksetöntä hänen työssään. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen koettiin myös tärkeäksi varhaiskasvatuksen parissa työskenneltäessä. 30 % vastaajista (n=12) koki sen todella tärkeäksi ja 62,5 % vastaajista (n=25) koki sen melko tärkeäksi. Yksikään vastaaja ei ollut sitä mieltä, että sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen olisi melko merkityksetöntä tai täysin merkityksetöntä hänen työssään. 7,5 % vastaajista (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

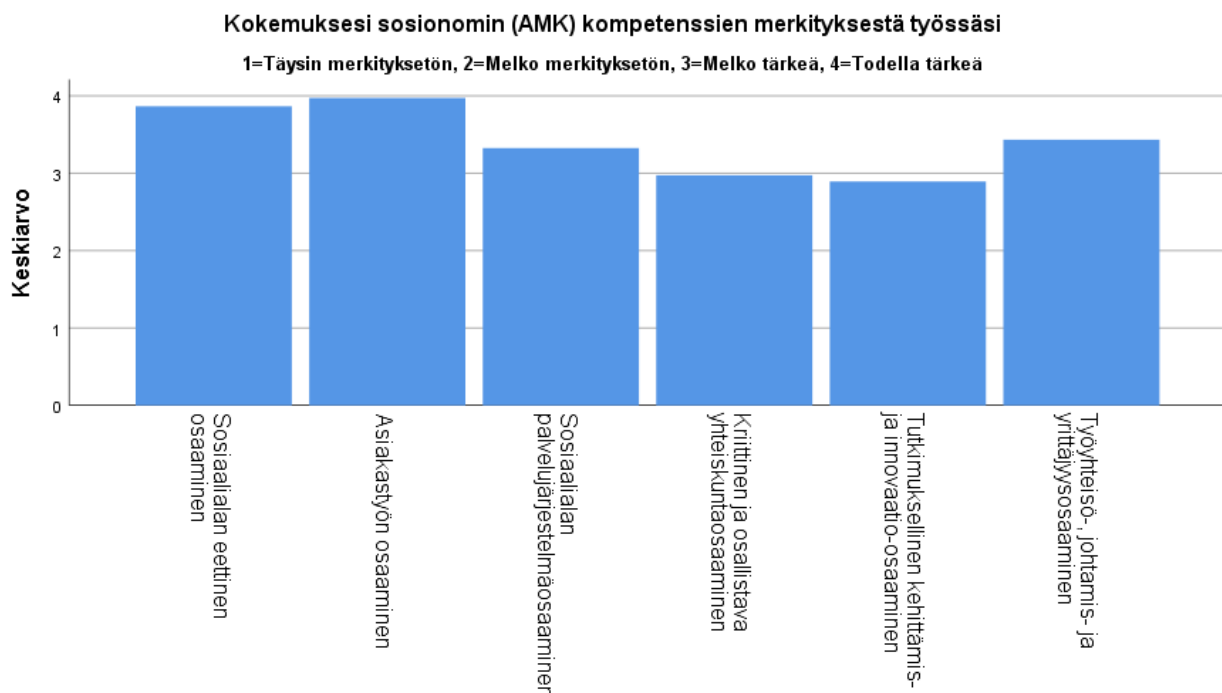
Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen koettiin hieman vähemmän merkitykselliseksi varhaiskasvatuksessa mutta sillä kuitenkin koettiin olevan merkitystä. Kaikkiaan 17,5 % vastaajista (n=7) koki sen todella tärkeäksi ja 55 % vastaajista (n=22) koki sen olevan melko tärkeää heidän työssään varhaiskasvatuksessa. Yhteensä 20 % vastaajista (n=8) koki, että kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen on melko merkityksetöntä hänen työssään. Yksikään vastaaja ei kokenut, että kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen olisi täysin merkityksetöntä hänen työssään. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta tähän kysymykseen.

Tutkimuksellisella kehittämis- ja innovaatio-osaamisella koettiin olevan jonkin verran merkitystä varhaiskasvatuksessa työskenneltäessä. Yhteensä 12,5 % vastaajista (n=5) koki, että tutkimuksellinen

kehittämisen- ja innovaatio-osaaminen on todella tärkeää heidän työssään ja 57,5 % (n=23) koki sen melko tärkeäksi. Kaikkiaan 22,5 % vastaajista (n=9) koki tutkimuksellisen kehittämisen- ja innovaatio-osaamisen melko merkityksettömäksi heidän työssään. Yksikään vastaaja ei kokenut sitä täysin merkityksettömäksi. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymyksen.

Viimeisenä orientaationa kyselyssä oli työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen. Yhteensä 47,5 % vastaajista (n=19) koki sen todella tärkeäksi työssään ja 37,5 % vastaajista (n=15) koki sen melko tärkeäksi. Vastaajista 7,5 % (n=3) koki, että työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen on melko merkityksetöntä heidän työssään. Yksikään vastaaja ei ollut sitä mieltä, että työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen olisi täysin merkityksetöntä hänen työssään. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymyksen.

Kuviossa 4 nähdään, että vastaajat arvioivat asiakastyön osaamisen olevan tärkeintä heidän työssään. Lähes yhtä tärkeäksi arvioitiin sosiaalialan eettinen osaaminen. Tutkimuksellinen kehittämisen- ja innovaatio-osaaminen arvioitiin sen sijaan merkityksettömimmäksi ja toiseksi merkityksettömimmäksi arvioitiin kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen. Kaikki kuusi sosionomin (AMK) kompetenssia arvioitiin kuitenkin varsin tärkeiksi, sillä vain kaksi heikoiten sijoittunutta sijoittuivat keskiarvoltaan hiukan alle tason ”melko tärkeää”. (KUVIO 4.)

KUVIO 4. Vastaajien kokemus sosionomin (AMK) kompetenssien merkityksestä heidän työssään (N=37)

6.3.2 Toimintaympäristöön ja perustehtäviin liittyvä osaaminen

Kyselyssä mitattiin myös sosionomikoulutuksen (AMK) tarjoamaa osaamista varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Ensimmäisenä osiona kyselyssä oli toimintaympäristöön ja perustehtäviin liittyvä osaaminen, johon kuuluu tietoisuus kasvatuksen yhteiskunnallisista lähtökohdista, tietoisuus lapsuuden kulttuurisista lähtökohdista, tietoisuus lainsäädännöstä sekä lapsen ja perheiden arjen kokonaisuuden tuntemus.

Vastaajat arvioivat saaneensa melko paljon tietoisuutta kasvatuksen yhteiskunnallisista lähtökohdista sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 20 % vastaajista (n=8) arvioi saaneensa paljon tietoisuutta kasvatuksen yhteiskunnallisista lähtökohdista ja 55 % (n=22) arvioi saaneensa melko paljon tietoisuutta aiheesta. Vastaajista 15 % (n=6) arvioi saaneensa jonkin verran tietoisuutta kasvatuksen yhteiskunnallisista lähtökohdista ja 2,5 % (n=1) arvioi saaneensa siitä vähän tietoisuutta. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

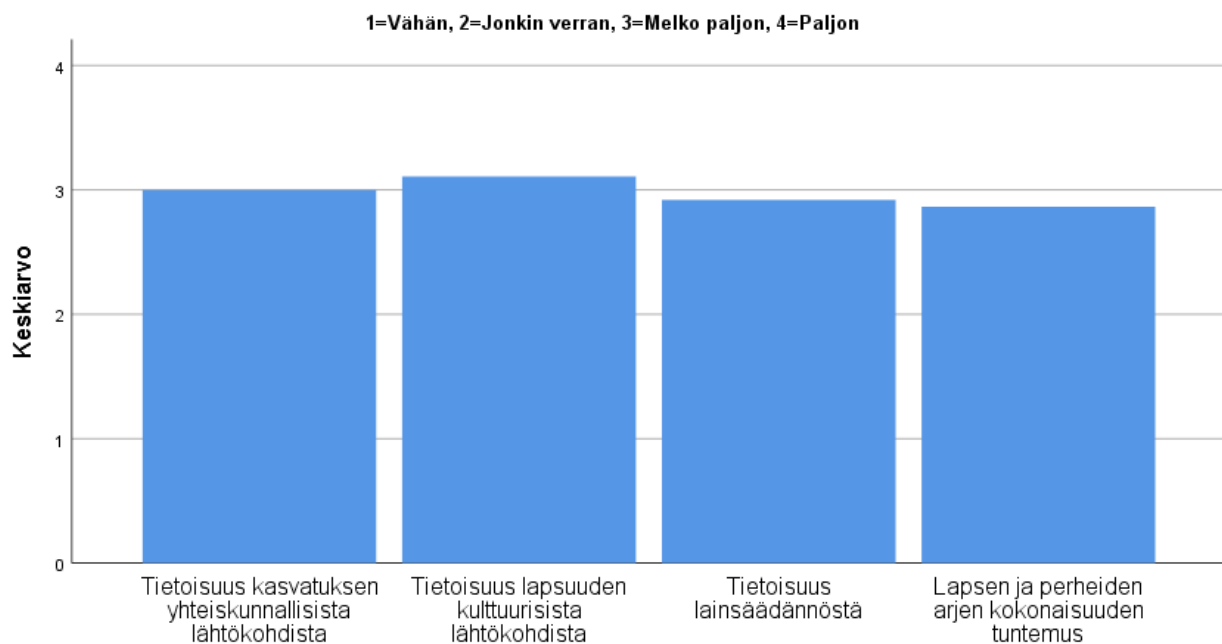
Vastaajat kokivat myös saaneensa melko paljon tietoisuutta lapsuuden kulttuurisista lähtökohdista sosionomikoulutuksessaan. Kaikkiaan 27,5 % vastaajista (n=11) koki saaneensa sitä paljon, 47,5 % (n=19) koki saaneensa sitä melko paljon ja 17,5 % (n=7) koki saaneensa sitä jonkin verran. Yksikään vastanneista ei kokenut saaneensa vain vähän tietoisuutta lapsuuden kulttuurisista lähtökohdista sosionomikoulutuksessaan. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Vastaajat kokivat saaneensa melko paljon myös tietoisuutta lainsäädännöstä sosionomikoulutuksensa kautta. Kaikkiaan 20 % vastaajista (n=8) koki saaneensa sitä paljon, 45 % (n=18) koki saaneensa sitä melko paljon ja 27,5 % (n=11) koki saaneensa sitä jonkin verran. Yksikään vastaaja ei arvioinut saaneensa vain vähän tietoisuutta lainsäädännöstä. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Viimeisenä mitattavana toimintaympäristöön ja perustehtäviin liittyvän osaamisen tekijänä kyselyssä oli lapsen ja perheiden arjen kokonaisuuden tuntemus. Vastaajat arvioivat saaneensa sitä keskimäärin melko paljon. Kaikkiaan 20 % vastaajista (n=8) koki saaneensa paljon lapsen ja perheiden arjen kokonaisuuden tuntemusta sosionomikoulutuksessaan ja 42,5 % (n=17) koki saaneensa sitä jonkin verran. Yhteensä 27,5 % vastaajista (n=11) koki saaneensa jonkin verran lapsen ja perheiden arjen kokonaisuuden tuntemusta ja 2,5 % (n=1) koki saaneensa sitä vain vähän. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Kuviossa 5 näemme, että vastaajat arvioivat saaneensa toimintaympäristöön ja perustehtäviin liittyvää osaamisesta eniten tietoisuutta lapsuuden kulttuurisista lähtökohdista. Keskiarvoltaan vastaajat kokivat saaneensa sitä hieman enemmän kuin melko paljon. Seuraavaksi eniten vastaajat kokivat saaneensa tietoisuutta kasvatuksen yhteiskunnallisista lähtökohdista, mitä he arvioivat saaneensa melko paljon. Tietoisuutta lainsäädännöstä ja tuntemusta lapsen ja perheiden arjen kokonaisuudesta vastaajat puolestaan arvioivat keskiarvoltaan saaneensa vähän vähemmän kuin melko paljon. (KUVIO 5.)

Miten paljon arvioit saaneesi varhaiskasvatuksessa vaadittavaa toimintaympäristöön ja perustehtäviin liittyvää osaamista sosionomikoulutuksestasi

KUVIO 5. Toimintaympäristöön ja perustehtäviin liittyvä osaaminen sosionomikoulutuksessa (N=37)

6.3.3 Varhaiskasvatukseen liittyvä osaaminen

Seuraavana kyselyssä mitattiin yleistä varhaiskasvatukseen liittyvää osaamista, jota vastaajat kokivat saaneensa sosionomikoulutuksessaan. Mittareina tässä käytettiin kasvatusosaamista, opetusosaamista, terveyteen ja hoitoon liittyvää osaamista, opetussuunnitelmaosaamista, lapsen kehitystä ja oppimista koskevaa osaamista, pedagogista osaamista sekä hyvinvointiosaamista.

Vastaajat arvioivat saaneensa melko paljon kasvatusosaamista sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 30 % vastaajista (n=12) arvioi saaneensa paljon kasvatusosaamista ja 45 % (n=18) arvioi saaneensa sitä melko paljon. Vastaajista 15 % (n=6) arvioi saaneensa jonkin verran kasvatusosaamista ja 2,5 % (n=1) arvioi saaneensa sitä vain vähän. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymyksen.

Vastaajat arvioivat saaneensa keskimäärin jonkin verran opetusosaamista sosionomikoulutuksessaan. Vastaajista 7,5 % (n=3) arvioi saaneensa paljon opetusosaamista sosionomikoulutuksessaan ja 40 % (n=16) arvioi saaneensa sitä melko paljon. Kaikkiaan 42,5 % vastaajista (n=17) arvioi saaneensa jonkin verran opetusosaamista ja 2,5 % (n=1) arvioi saaneensa vain vähän opetusosaamista. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Terveyteen ja hoitoon liittyvää osaamista vastaajat kokivat saaneensa vähemmän. Jopa 20 % vastaajista (n=8) koki saaneensa vain vähän terveyteen ja hoitoon liittyvää osaamista sosionomikoulutuksessaan ja 50 % heistä (n=20) koki saaneensa sitä vain jonkin verran. Vastaajista 20 % (n=8) koki kuitenkin saaneensa melko paljon terveyteen ja hoitoon liittyvää osaamista sosionomikoulutuksessaan. Vain 2,5 % vastaajista (n=1) koki saaneensa sitä paljon. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Vastaajat arvioivat keskimäärin saaneensa jonkin verran opetussuunnitelmaosaamista sosionomikoulutuksessaan. Vastaajista 12,5 % (n=5) koki saaneensa sitä paljon ja 20 % (n=8) koki saaneensa sitä melko paljon. Kuitenkin 45 % vastaajista (n=18) koki saaneensa vain jonkin verran opetussuunnitelmaosaamista sosionomikoulutuksessaan ja 15 % (n=6) koki saaneensa sitä vain vähän. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

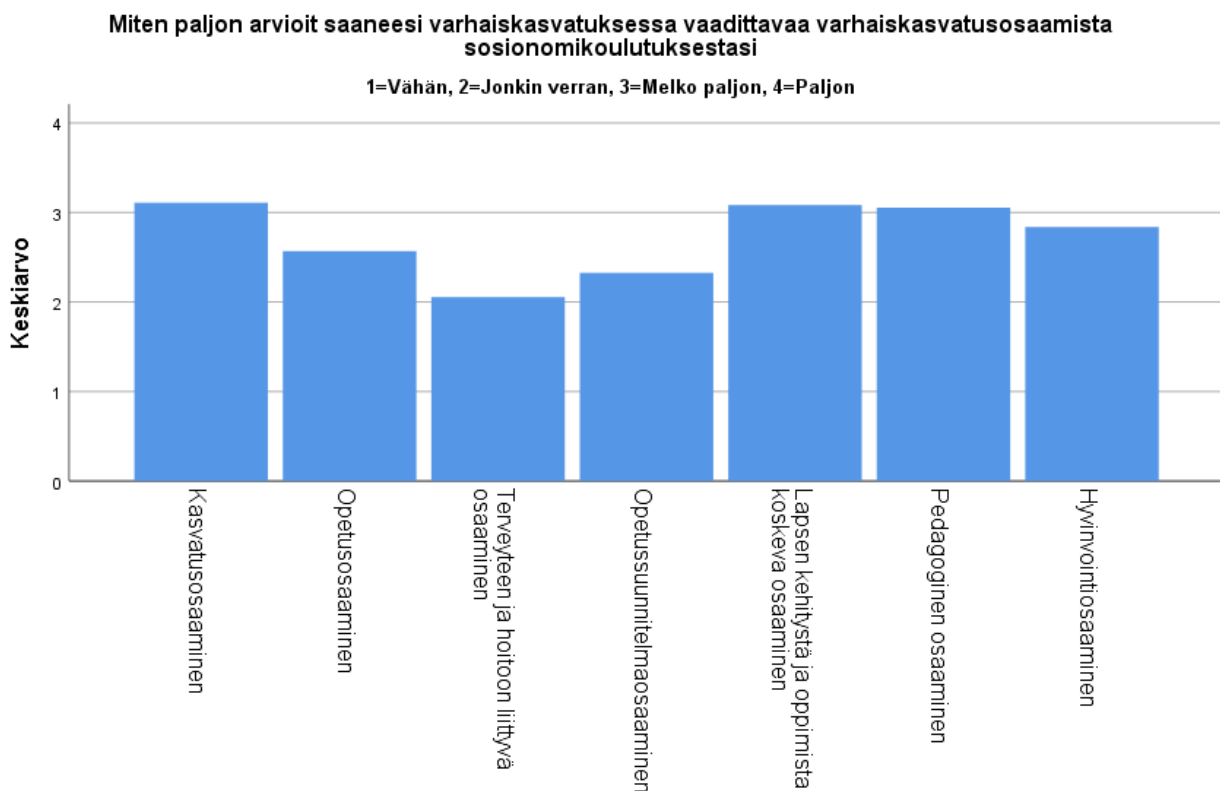
Vastaajat arvioivat saaneensa keskimäärin melko paljon lapsen kehitystä ja oppimista koskevaa osaamista sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 32,5 % vastaajista (n=13) arvioi saaneensa sitä paljon ja 37,5 % (n=15) arvioi saaneensa sitä melko paljon. Kaikkiaan 20 % vastaajista (n=8) arvioi saaneensa jonkin verran lapsen kehitystä ja oppimista koskevaa osaamista ja 2,5 % (n=1) arvioi saaneensa sitä vähän. Vastaajista 5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Vastaajat arvioivat keskimäärin saaneensa myös pedagogista osaamista sosionomikoulutuksessaan melko paljon. Kaikkiaan 32,5 % vastaajista (n=13) arvioi saaneensa sitä paljon ja 37,5 % (n=15) arvioi saaneensa sitä melko paljon. Vastaajista 17,5 % (n=7) arvioi saaneensa jonkin verran pedagogista osaamista ja 5 % (n=2) arvioi saaneensa sitä vähän. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Viimeisenä mitattavana varhaiskasvatuksen osa-alueena kyselyssä oli hyvinvointiosaaminen. Keskimäärin vastaajat arvioivat saaneensa sitä melko paljon. Vain 15 % vastaajista (n=6) arvioi saaneensa

paljon hyvinvointiosaamista sosionomikoulutuksessaan ja 52,5 % (n=21) arvioi saaneensa sitä melko paljon. Vastaajista 20 % (n=8) arvioi saaneensa jonkin verran hyvinvointiosaamista ja 5 % (n=2) arvioi saaneensa sitä vähän. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Kuviossa 6 näemme, että varhaiskasvatusosaamisesta vastaajat kokivat saaneensa sosionomikoulutuksessaan eniten kasvatusosaamista, lapsen kehitystä ja oppimista koskevaa osaamista ja pedagogista osaamista. Kuitenkin nämäkin kaikki sijoittuvat keskiarvoltaan vain hieman yli tason ”melko paljon”. Näiden lisäksi myös hyvinvointiosaaminen ylsi keskimääräisesti lähes tasolle ”melko paljon”. Selkeästi vähiten vastaajat puolestaan kokivat saaneensa terveyteen ja hoitoon liittyvää osaamista. Tämän osaamisen keskiarvo sijoittui vain hieman tason ”jonkin verran” yläpuolelle.

KUVIO 6. Varhaiskasvatusosaaminen sosionomikoulutuksessa (N=37)

6.3.4 Yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen liittyvä osaaminen

Seuraavaksi kyselyssä oli vuorossa yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen liittyvä osaaminen, jota tarvitaan varhaiskasvatuksessa. Yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen liittyvää osaamista mitattiin vuorovai-

kutusosaamisen, ammatillisten keskustelujen osaamisen, yhteistyöosaamisen, työn kielellisen hallinnan, verkosto-osaamisen ja vaikuttamisaosaamisen kautta.

Vastaajat arvioivat saaneensa keskimäärin melko paljon tai paljon vuorovaikutusosaamista sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 37,5 % vastaajista (n=15) arvioi saaneensa sitä paljon ja 37,5 % (n=15) arvioi saaneensa sitä melko paljon. Vastaajista 17,5 % (n=7) arvioi saaneensa jonkin verran vuorovaikutusosaamista. Yksikään vastaaja ei ilmoittanut saaneensa vain vähän vuorovaikutusosaamista. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Vastaajat arvioivat keskimäärin saaneensa melko paljon ammatillisten keskustelujen osaamista sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 17,5 % vastaajista (n=7) arvioi saaneensa sitä paljon ja 42,5 % (n=17) arvioi saaneensa sitä melko paljon. Kaikkiaan 27,5 % vastaajista (n=11) arvioi saaneensa jonkin verran ammatillisten keskustelujen osaamista ja 5 % vastaajista (n=2) arvioi saaneensa sitä vain vähän. Vastaajista 7,5 (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

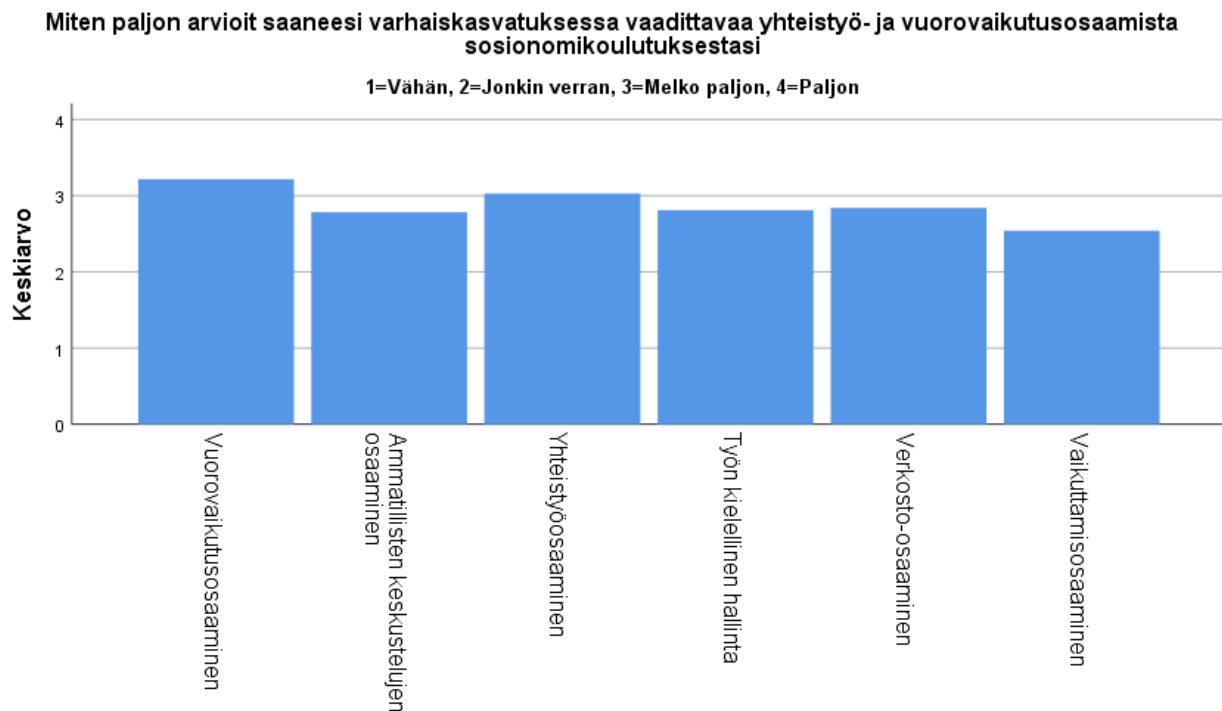
Vastaajat arvioivat keskimäärin saaneensa myös yhteistyöosaamista melko paljon sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 27,5 % vastaajista (n=11) ilmoitti saaneensa paljon yhteistyöosaamista sosionomikoulutuksessaan ja 50 % (n=16) ilmoitti saaneensa sitä melko paljon. Vastaajista 25 % (n=10) ilmoitti saaneensa jonkin verran yhteistyöosaamista. Yksikään vastaaja ei ilmoittanut saaneensa vain vähän yhteistyöosaamista sosionomikoulutuksessaan. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Myös työn kielellistä hallintaa vastaajat arvioivat keskimäärin saaneensa melko paljon sosionomikoulutuksessaan. Vastaajista 17,5 % (n=7) ilmoitti saaneensa sitä paljon ja 42,5 % vastaajista (n=17) ilmoitti saaneensa sitä melko paljon. Kaikkiaan 30 % vastaajista (n=12) koki saaneensa jonkin verran jonkin verran työn kielellistä hallintaa ja 2,5 % (n=1) koki saaneensa sitä vähän. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Vastaajat arvioivat saaneensa keskimäärin vain jonkin verran tai melko paljon verkosto-osaamista sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 17,5 % vastaajista (n=7) ilmoitti saaneensa sitä paljon ja 42,5 % (n=17) ilmoitti saaneensa sitä melko paljon. Kaikkiaan 32,5 % vastaajista (n=13) koki saaneensa jonkin verran verkosto-osaamista. Yksikään vastaaja ei ilmoittanut saaneensa vain vähän verkosto-osaamista sosionomikoulutuksessaan. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Vastaajat arvioivat keskimäärin saaneensa jonkin verran tai melko paljon vaikuttamisosaamista sosionomikoulutuksessaan. Vain 7,5 % vastaajista (n=3) ilmoitti saaneensa sitä paljon ja 40 % (n=16) ilmoitti saaneensa sitä melko paljon. Lisäksi 40 % vastaajista (n=16) ilmoitti saaneensa jonkin verran vaikuttamisosaamista 5 % (n=2) ilmoitti saaneensa sitä vain vähän. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Kuviosta 7 näemme, että vastaajat arvioivat saaneensa varhaiskasvatuksessa vaadittavasta yhteistyö- ja vuorovaikutusosaamisesta eniten vuorovaikutusosaamista sosionomikoulutuksessaan. Keskiarvoltaan he arvioivat saaneensa sitä hieman enemmän kuin ”melko paljon”. ”Melko paljon” tason ylitti myös saatu yhteistyöosaaminen. Sen sijaan vaikuttamisosaamista he kokivat saaneensa vähiten. Tämä sijoittui keskiarvoltaan tasojen ”jonkin verran” ja ”melko paljon” puoliväliin. (KUVIO 7.)

KUVIO 7. Yhteistyö- ja vuorovaikutusosaaminen sosionomikoulutuksessa (N=37)

6.3.5 Jatkuvaan kehittämiseen liittyvä osaaminen

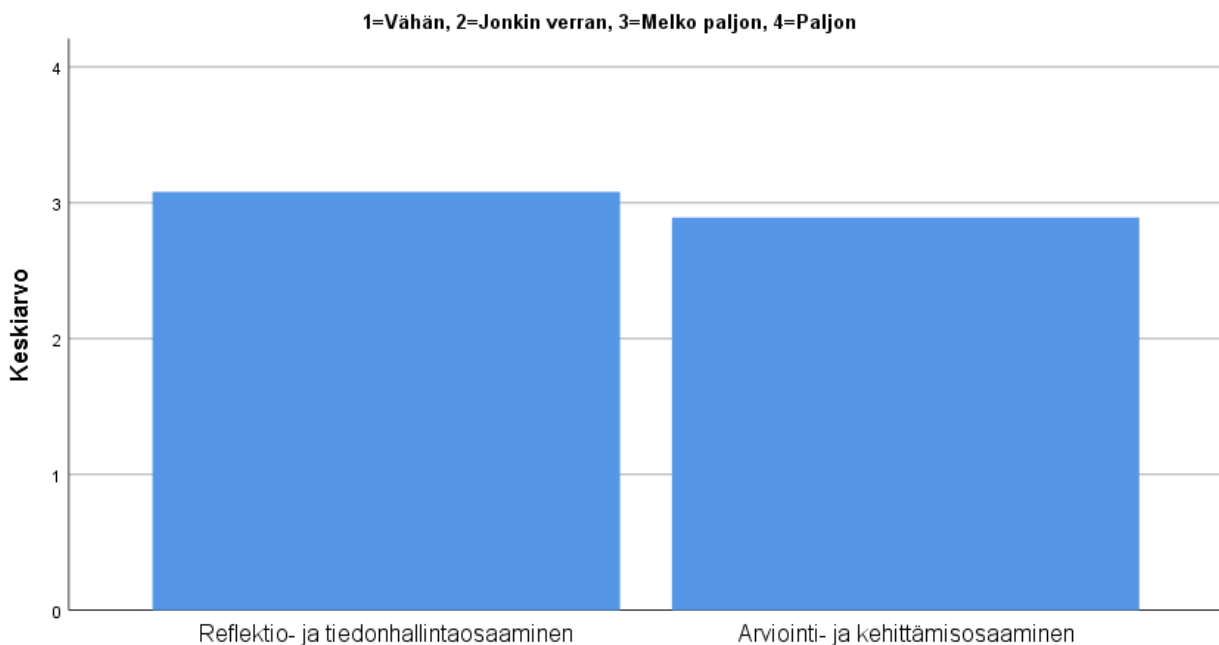
Viimeinen varhaiskasvatuksessa vaadittavaa osaamista mittaava kokonaisuus kyselyssä oli jatkuvaan kehittämiseen liittyvä osaaminen. Tätä mitattiin reflektio- ja tiedonhallintaosaamisen sekä arviointi- ja kehittämisosaamisen kautta.

Vastaajat arvioivat saaneensa keskimäärin melko paljon reflektio- ja tiedonhallintaosaamista sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 30 % vastaajista (n=12) koki saaneensa sitä paljon ja 42,5 % (n=17) koki saaneensa sitä melko paljon. Vastaajista 17,5 % (n=7) koki saaneensa jonkin verran reflektio- ja tiedonhallintaosaamista ja 2,5 % (n=1) koki saaneensa sitä vain vähän. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Vastaajat arvioivat saaneensa keskimäärin melko paljon arviointi- ja kehittämisosaamista sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 22,5 % vastaajista (n=9) koki saaneensa paljon arviointi- ja kehittämisosaamista ja 42,5 % (n=17) koki saaneensa sitä melko paljon. Vastaajista 22,5 % (n=9) koki saaneensa jonkin verran arviointi- ja kehittämisosaamista ja 5 % vastaajista (n=2) koki saaneensa sitä vain vähän. Vastaajista 7,5 % (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen.

Kuviossa 8 näemme, että vastaajat kokivat keskimäärin saaneensa hieman enemmän kuin ”melko paljon” reflektio- ja tiedonhallintaosaamista sosionomikoulutuksensa kautta. Sen sijaan he kokivat saaneensa arviointi- ja kehittämisosaamista hieman alle tason ”melko paljon”. (KUVIO 8.)

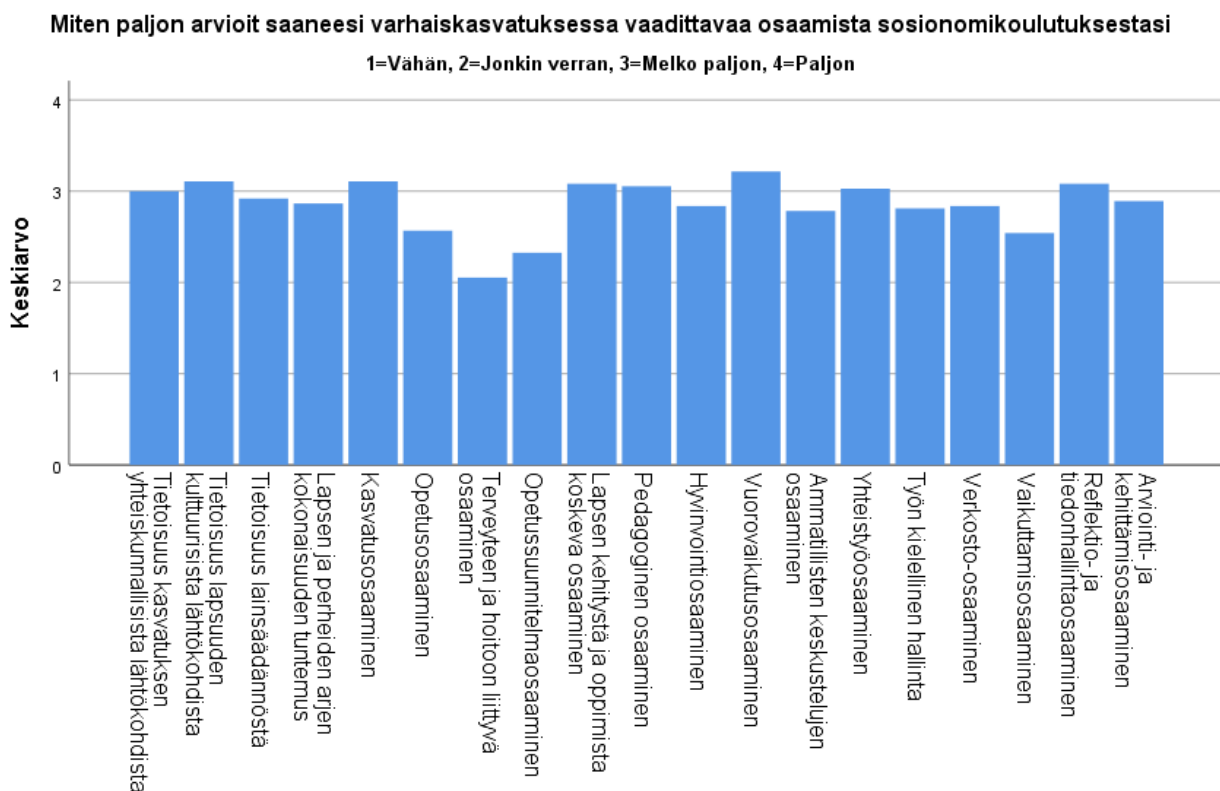
Miten paljon arvioit saaneesi varhaiskasvatuksessa vaadittavaa jatkuvaan kehittämiseen liittyvää osaamista sosionomikoulutuksestasi

KUVIO 8. Jatkuvaan kehittämiseen liittyvä osaaminen sosionomikoulutuksessa (N=37)

6.3.6 Sosionomikoulutuksessa saadun osaamisen vertailu

Lopuksi voimme vertailla, miten vastaajat kokevat saaneensa eri osaamista suhteessa muihin osaamiin. Kuviossa 9 näemme, että kaikista osaamisista eniten vastaajat kokivat saaneensa vuorovaikutusosaamista. Sen jälkeen tulevat kasvatusosaaminen, tietoisuus lapsuuden kulttuurisista lähtökohdista ja reflektio- ja tiedonhallintaosaaminen. Myös lapsen kehitystä ja oppimista koskeva osaaminen nousi yli tason ”melko paljon”, samoin pedagoginen osaaminen. Sen sijaan selkeästi heikoiten vastaajat kokivat saaneensa terveyteen ja hoitoon liittyvää osaamista sosionomikoulutuksessaan. He kokivat saaneensa sitä keskimäärin vain jonkin verran. Myös opetussuunnitelmaosaaminen ylsi keskiarvoltaan vain hieman yli tason ”jonkin verran”. Näiden lisäksi ”jonkin verran” tason puoliväliin sijoittuivat opetusosaaminen ja vaikuttamisosaaminen, joita vastaajat arvioivat keskimäärin saaneensa seuraavaksi heikoiten. (KUVIO 9.)

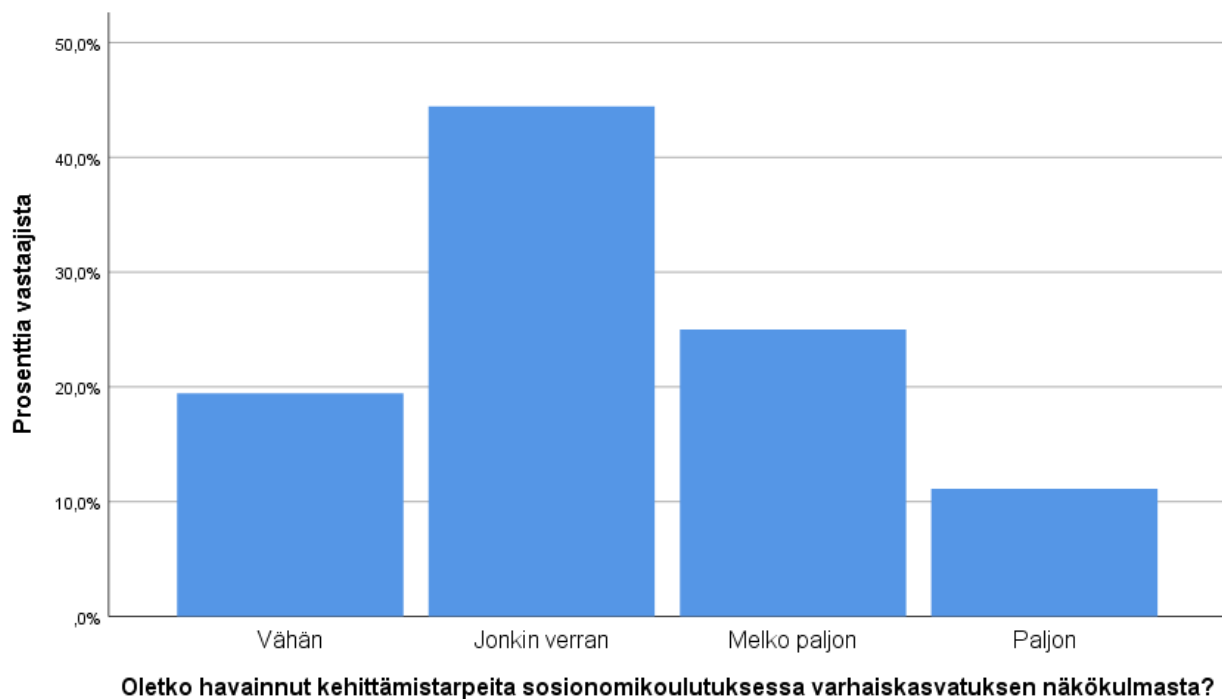

KUVIO 9. Varhaiskasvatuksessa vaadittava osaaminen sosionomikoulutuksessa (N=37)

6.4 Sosionomikoulutuksessa havaitut kehittämistarpeet

Kyselyssä tiedusteltiin vastaajien havaitsemia kehittämistarpeita sosionomikoulutuksessa varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Vastaajista 10 % (n=4) ilmoitti havainneensa siinä paljon kehitettävää 22,5 % (n=9) ilmoitti havainneensa melko paljon kehitettävää. 40 % (n=16) ilmoitti havainneensa jonkin verran kehitettävää ja 17,5 % (n=7) ilmoitti havainneensa jonkin verran kehittämistarpeita. Vastaajista 10 % (n=4) jätti vastaamatta kysymykseen.

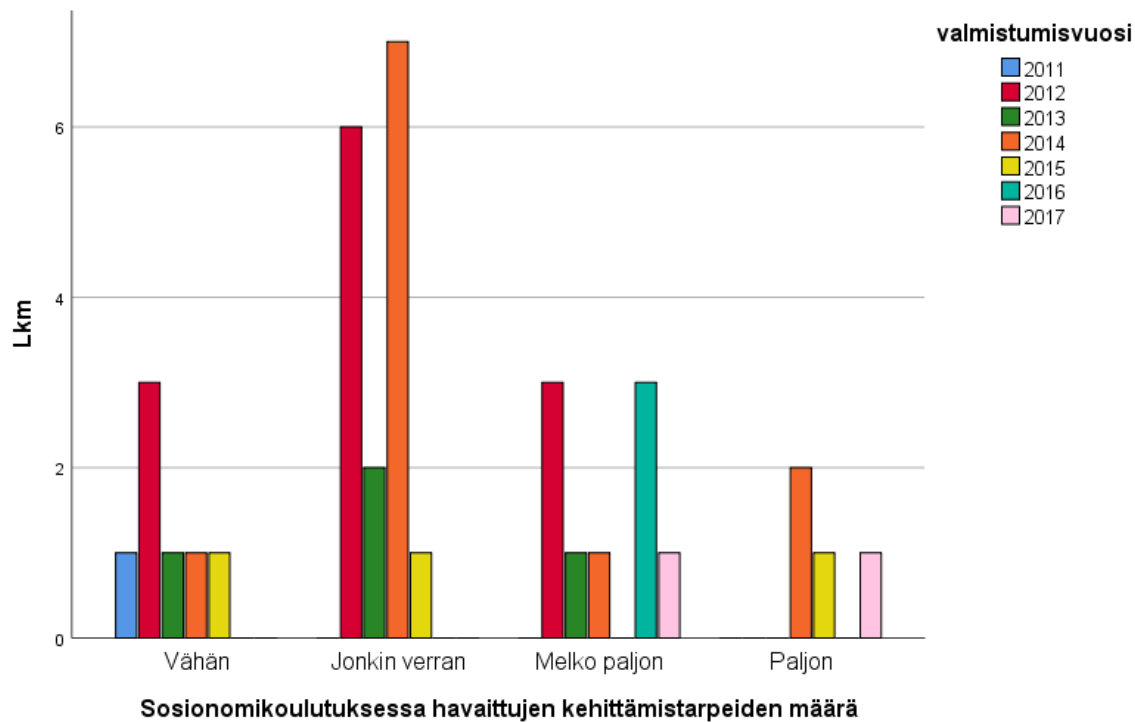
Kuviossa 10 näemme, että kysymykseen vastanneista suurin osa, noin 45 % (n=16), oli havainnut jonkin verran kehittämistarpeita sosionomikoulutuksessa varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Vastanneista noin neljäsosa, eli 25 % (n=9), puolestaan oli havainnut kehittämistarpeita melko paljon. Paljon kehittämistarpeita oli havainnut hieman yli 10 % vastanneista (n=4). Vajaa viidesosa vastanneista kuitenkin oli havainnut vain vähän kehitystarpeita varhaiskasvatuksen näkökulmasta. (KUVIO 10.)

KUVIO 10. Kuinka paljon vastaajat ovat havainneet kehittämistarpeita sosionomikoulutuksessa (N=36)

Kuviossa 11 puolestaan näemme, miten eri vuosina valmistuneet arvioivat kehittämistarpeita sosionomikoulutuksessa. Suurin muutos kehittämistarpeiden kokemisessa on taulukon mukaan se, että vuonna 2011 valmistuneet kokivat niitä vain vähän, kun taas vuonna 2017 valmistuneet kokivat niitä joko melko paljon tai paljon. Havaittujen kehittämistarpeiden määrä näyttäisi lisääntyvän vuosi vuodelta. Vuonna 2012-2014 valmistuneet ovat havainneet niitä kuvion mukaan eniten ”jonkin verran”. Vuonna

2015 valmistuneissa vastaajissa nousee ensimmäisen kerran esille vaihtoehto ”paljon” mutta sinä vuonna valmistuneista osa vastasi ”vähän”. Vuonna 2016 valmistuneet ovat havainneet melko paljon kehittämistarpeita ja vuonna 2017 valmistuneet ovat havainneet niitä melko paljon ja paljon. On hyvä kuitenkin muistaa, että vastaajia oli yhteensä vain 40, joten erityisesti tässä kuviossa yksittäisten opiskelijoiden kokemus saattaa vaikuttaa huomattavasti tuloksiin. Tästä huolimatta havaittuja kehittämistarpeita on kyselyn mukaan selkeästi enemmän vuosina 2015-2017 valmistuneilla kuin vuosina 2011-2014 valmistuneilla.

KUVIO 11. Sosionomikoulutuksessa havaittujen kehittämistarpeiden määrä valmistumisvuoden mukaan (N=36)

Vastaajat saivat kirjata kyselyyn itse havaitsemiaan kehittämistarpeita sosionomikoulutuksessa varhaiskasvatuksen näkökulmasta. Vastauksissa nousi esille kolme teemaa: varhaiskasvatuksen pedagogiikka ja varhaiskasvatustyö käytännössä, muut varhaiskasvatuksessa vaadittavat taidot sekä viimeisenä Centria-ammattikorkeakoulun opetusmenetelmiin liittyvät seikat.

20 % vastaajista (n=8) toivoi, että he olisivat saaneet sosionomikoulutuksessa enemmän käytännönläheistä ja konkreettista opetusta lastentarhanopettajan työtä ajatellen. Yhteensä 30 % vastaajista (n=12) ilmoitti, että he eivät mielestään olleet saaneet tarpeeksi opetusta varhaiskasvatuksen pedagogiikkaan ja pedagogiseen sekä tavoitteelliseen toiminnan suunnitteluun liittyen. He nostivat esille asioita kuten varhaiskasvatussuunnitelmapohjainen suunnittelu, koko vuoden teemojen suunnittelu päiväkodissa ja

vuosiympyrän käyttäminen. He toivoivat koulutukseltaan lisää käytännön harjoitteita, työvälineitä, materiaaleja, menetelmiä ja esimerkkejä. Vastaajat nimesivät menetelmiä kuten vuorovaikutusleikki, PlayEasily, Askeleittain, Kili, Lapsen mieli teatteri, Nallematikka, Suujumppa, satuhieronta ja sadutus, joita he toivoivat opetettavaksi myös sosionomikoulutuksen varhaiskasvatuksen syventävissä ammat-
tiopinnoissa.

Vastaajista 17,5 % (n=7) toivoi enemmän osaamista liittyen lapsen kehitysvaiheisiin ja oppimiseen. Tähän vastaajista 2,5 % (n=1) lisäsi, että lapsen fyysisen ja psyykkisen kehittymisen tuntemus on varhaiskasvatustyön lähtökohta. Esimerkiksi lapsen kielellisen kehityksen vaihteet nostettiin asiaksi, josta toivottiin enemmän tietoutta koulutuksen kautta. 10 % vastaajista (n=4) toivoi, että erityispedagogiikkaan ja erityistä tukea tarvitseviin lapsiin liittyvää asiaa kuten käytöshäiriöt, kehitysvammat ja erityisen tuen tarpeen huomaaminen, olisi käyty enemmän läpi koulutuksessa. Vastaajista 7,5 % (n=3) mainitsi, että he olisivat toivoneet koulutukselta enemmän opetussuunnitelmaosaamista ja opetuksellista valmiutta. Vastaajista 2,5 % (n=1) mainitsi tähän, että sosionomin (AMK) vahvuus varhaiskasvatuksessa on perhetyön tuntemus ja osaaminen, mutta myös opetussuunnitelmaosaamista tarvitaan. Näiden lisäksi erityisesti esille nousi hoitoon liittyvä kuten lasten sairauksiin ja ravintoon liittyvä osaaminen sekä varhaiskasvatussuunnitelmien laatimiseen ja varhaiskasvatuskeskusteluihin liittyvä osaaminen. Muina kehittämistarpeina koettiin arviointiosaaminen, dokumentointi, lapsiryhmän organisointi käytännössä ja ryhmänohjaamistaidot sekä kuntoutussuunnitelmien toteutus. Vastaajista 2,5 % (n=1) toivoi lasten ja vanhempien kohtaamiseen ja heidän kansaan työskentelyyn enemmän teoretietoa käytännön toiminnan tueksi.

Vastaajat nostivat esille myös muita varhaiskasvatuksessa tarvittavia taitoja, joita he olisivat toivoneet saaneensa enemmän sosionomikoulutuksessaan. Yhteensä 12,5 % vastaajista (n=5) nosti esille työyhteisötaidot ja moniammatilliseen yhteistyöhön liittyvän osaamisen, jota tarvitsee varhaiskasvatuksessa mutta ei saanut tarpeeksi koulutuksessa. Vastaajista 7,5 % (n=3) toivoi, että koulutuksessa olisi käsitelty enemmän johtotehtäviin, johtamisosaamiseen ja esimiestyöhön liittyviä asioita. Vastaajista 7,5 % (n=3) toivoi myös, että koulutuksessa olisi käsitelty yrittäjyyteen liittyviä arkipäivän asiaa helpolla kielellä. Vastauksissa nousivat esiin myös kokouskäytännöt, jotka oli käyty hutaisemalla läpi opiske-
luaikana, ja orientaatioiden laajempi käsittely käytännön näkökulmasta. Lisäksi vastauksissa näkyi se, että oma rooli oli valmistumisen jälkeen hukassa ensimmäisessä työpaikassa lastentarhanopettajana, koska perehdytystä ei tarjottu eikä sitä itsekään osannut vaatia.

Vastauksissa nousi yksittäin esille myös koulutuksessa käytettyihin menetelmiin liittyvää kehitettävää. Vastaajat toivoivat, että ryhmätöiden sijasta opettajat opettaisivat luentotyypillisesti. Vastaajat toivoivat myös, että opiskelijat saisivat itse suunnitella omaa oppimispolkuaan enemmän ja esimerkiksi suorittaa opintonsa nopeammalla tahdilla. Vastauksissa nousi esille, että osa opintojaksoista ei juuri antanut valmiuksia työelämään, koska opettajalla ei itsellään ollut ollut käytännön kokemusta varhaiskasvatuksesta, minkä vuoksi opettajien olisi hyvä jalkautua enemmän työpaikoille, jolloin he osaisivat opettaa paremmin nykyajan menetelmiä. Vastaajat näkivät kehittämistarpeena työelämän tarpeisiin vastaamisen ja sen, että koulutus pysyisi ajan hermolla myös tulevaisuudessa esimerkiksi erilaisten arviointitaulukoiden lisääntyessä varhaiskasvatuksessa myös hyvien ja positiivisten asioiden huomaaminen ja tukeminen. Eräs vastaaja koki läsnäolovelvoitteen turhaksi tietyillä opintojaksoilla. Vastauksissa nousi myös esille huomio, että syventävien ammattiopintojen lyhyys ymmärrettävästi rajaa mahdollisuutta opettaa kaikkea.

6.5 Jatkokoulutustarpeet ja tulevaisuuden näkymät

Kyselyn loppupuolella kyseltiin vielä vastaajien jatkokoulutustarpeista. Vastaajista 52,5 % (n=21) ilmoitti hankkineensa muun ammattitutkinnon tai muuta lisäkoulutusta sosionomiksi (AMK) valmistumisensa jälkeen. Kaikkiaan 42,5 % vastaajista (n=17) puolestaan ilmoitti, että hän ei ollut valmistumisensa jälkeen hankkinut muuta ammattitutkintoa tai lisäkoulutusta. Yhteensä 5 % vastaajista (n=2) jätti vastaamatta kysymykseen. (TAULUKKO 5.)

TAULUKKO 5. Hankittu jatkokoulutus (N=38)

Oletko hankkinut muuta ammattitutkintoa tai lisäkoulutusta valmistumisiesi jälkeen?	Lkm	%
Kyllä	21	52,5
En	17	42,5
Yhteensä	38	95,0

Vastaajat, jotka olivat hankkineet muun ammattitutkinnon tai lisäkoulutuksen, ilmoittivat suorittaneensa erilaisia sosionomin (AMK) tutkintoa täydentäviä, alaan liittyviä lisäkoulutuksia ja lyhytkurseja valmistumisensa jälkeen. Esille tulleita lyhyitä koulutuksia olivat varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvät koulutukset, lakimuutoksia käsittelevät koulutukset, Lapset Puheeksi -koulutus, Lapset Puheeksi kouluttaja -koulutus, liikuntaleikkikoulutus, askeleittain koulutus, LENE-koulutus, lääkelupakoulutus,

AVEKKI-koulutus, hygieniapassikoulutus, mentorointikoulutus, koulutuksia positiivisesta pedagogiikasta, tukiviittomakoulutus ja koulutus seksuaalisuuden portaista. Osa vastaajista ilmoitti hankkineensa myös laajempia koulutuksia kuten sosiaalityön perus- ja aineopinnot, koulutus psykiatrisesta lastensuojelutyöstä, opinnot varhaiskasvatussuunnitelmasta vuorohoidossa, yliopistollisia varhaiskasvatuksen aineopintoja, opinnot havainnoinnista ja pedagogisesta dokumentoinnista, koulutuksia koskien perheterapeuttista ja psykiatrista osaamista sekä maahanmuuttoon ja kotouttamiseen liittyvää koulutusta. Suoritettuja tutkintoja olivat kasvatustieteen maisterin tutkinto erityispedagogiikasta, esi- ja alkuopetuksen perusopinnot, erityispedagogiikan perus- ja aineopinnot ja erilliset varhaiskasvatuksen erityisopettajan opinnot. Näiden kaikkien lisäksi vastaajat nimesivät myös näyttötutkintomestarin koulutuksen, Mannerheimin Lastensuojeluliiton kurssin lastenhoidosta sekä vertaisryhmien iltapäivät. Eräs vastaaja mainitsi, että hänellä on YAMK-tutkinto kesken.

Lisäksi kyselyssä kysyttiin, onko vastaajilla tällä hetkellä tarvetta lisä- tai täydennyskoulutukseen. Yli puolet vastaajista, 57,5 % (n=23), ilmoitti, että heillä on tarvetta lisä- tai täydennyskoulutukseen. Kaikkiaan 35 % vastaajista (n=14) puolestaan ilmoitti, että heillä ei ole tarvetta lisä- tai täydennyskoulutukseen. Yhteensä 7,5 % vastaajista (n=3) jätti vastaamatta kysymykseen. (TAULUKKO 6.)

TAULUKKO 6. Lisä- tai täydennyskoulutuksen tarve (N=37)

Onko sinulla tarvetta lisä- tai täydennyskoulutukseen?	Lkm	%
Kyllä	23	57,5
Ei	14	35,0
Yhteensä	37	92,5

Vastaajat totesivat, että lisä- ja täydennyskoulutus sekä ajan hermolla pysyminen on aina tärkeää ja tarpeellista. Vastauksissa esille nousee erityispedagogiikka ja erityislapsiin liittyvä kouluttautuminen, jota vastaajat kokevat tarvitsevansa. Myös johtamiskoulutus ja lasten tunnetaitokasvatukseen liittyvä koulutus nousivat esille vastauksissa. Osa vastaajista harkitsi ylempää ammattikorkeakoulu- ja/tai yliopisto-opintoja esimerkiksi sosiaalityöstä. Muita yksittäin esille nousseita tarpeellisia lisä- ja täydennyskoulutuksia olivat ammatilliseen kuntoutukseen liittyvä koulutus, esi- ja alkuopetuspatentti, psykiatrisen osaaminen, koulutus uudesta varhaiskasvatussuunnitelmasta ja varhaiskasvatuslaista, koulutus pedagogisesta suunnittelusta sekä sosionomin (AMK) palveluohjauksen opinnot. Esille nousi myös tarve vaihtaa alaa terveydellisistä syistä.

6.6 Terveisiä tutkimuksen tekijälle

Kyselyn viimeisessä ”Terveisiä tutkimuksen tekijälle” -kohdassa nousi vielä muutamia tärkeitä asioita esille onnentoivotusten ja kannustusviestien lisäksi. Tässä kohdassa esille nousseet huomiot koskivat tutkimuksen aihetta, itse kyselyä ja osa vastaajista nosti esille vielä uusia kehittämistarpeita Centria-ammattikorkeakoulun sosionomiopetukseen.

Vastaajista 12,5 % (n=5) mainitsi, että tutkimuksen aihe on hyvä, tärkeä ja mielenkiintoinen. Vastauksissa mainittiin, että tutkimus on tarpeellinen, koska sosionomin osaamista on kehitettävä pedagogiikan osalta vastaamaan nykypäivän tarpeisiin ja muutoksiin ja että koulutuksessa tarvitaan muutoksia muutenkin. Vastaajista 2,5 % (n=1) toivoi, että tämän tutkimuksen kautta sosionomikoulutusta saataisiin tulevaisuudessa kehitettyä ja toinen vastaaja toivoi, että tämän tutkimuksen kaltaisia tutkimuksia tehtäisi enemmän.

Vastaajat kertoivat myös terveisiä liittyen kyselyyn vastaamiseen. Vastaajista 2,5 % (n=1) totesi erityisesti, että kysely oli hyvä. Kaikkiaan 7,5 % vastaajista (n=3) puolestaan mainitsi, että heidän oli ollut haastavaa vastata varhaiskasvatusta koskeviin kysymyksiin, koska he eivät ole työskennelleet varhaiskasvatuksen alalla ja että kenties kyselyssä olisi pitänyt rajata vastaajia sen suhteen. Tämän lisäksi 2,5 % vastaajista (n=1) välitti viestin, että moni jätti vastaamatta kyselyyn, koska he eivät työskentele varhaiskasvatuksen alalla. 2,5 % vastaajista (n=1) toivoi, että vastausaika olisi ollut vähän pidempi. Vastaajista 2,5 % (n=1) nosti esille myös sen, että tutkimuksen tekijä olisi säästänyt aikaa, mikäli kysely olisi toteutettu Webropol-kyselynä postikyselyn sijaan. Tähän lisättiin, että koululla tuskin olisi ollut heidän nykyisiä sähköpostiosoitteitaan, mutta linkin Webropol-kyselyyn olisi voinut lähettää myös postin kautta. 2,5 % (n=1) vastaajista kehotti analysoimaan tulokset huolella ja tekemään raportin tarkasti.

”Terveisiä tutkimuksen tekijälle” -kohdassa osa vastaajista vielä mainitsi kehittämistarpeita tai muita vastaamiseen liittyviä seikkoja. 2,5 % vastaajista (n=1) mainitsi vaihtoehdon, että varhaiskasvatukseen pitäisi kohdentaa enemmän opintopisteitä sosionomin (AMK) kokonaisopintopistemäärästä. Vastaajista 2,5 % (n=1) pohti myös, että haasteellisinta sosionomin (AMK) koulutuksella päiväkodin johtajan työssä on oman ajankäytön hallinta liittyen hallinnollisten töiden ja lapsiryhmässä tehtävien töiden tasapainotteluun, työehtosopimukseen ja palkkoihin liittyvät asiat ja tietotekniset tehtävät kuten työajan seuranta työvuoro-ohjelmalla, yhteydenpito vanhempiin, sähköpostin organisointi, asiakirjojen viestin ja ohjeiden tallentaminen sekä muut pienet päivittäiset asianhallinnat. Vastaajista 2,5 % (n=1) puoles-

taan ilmoitti vielä vastanneensa vain omasta näkökulmastaan ja että vastauksiin vaikutti se, että heillä oli ennen sosionomin (AMK) koulutusta vahva kokemus varhaiskasvatuksesta taustalla. Tämän vuoksi he kokivat saaneensa tarpeeksi teoretietoa ja he ymmärsivät sen hyvin käytännön näkökulmasta. Toisin sanoen he kokivat saaneensa sosionomiopinnoistaan sen, mitä he lähtivät hakemaankin.

7 POHDINTA

Tämän opinnäytetyön aiheena oli varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneiden sosionomien (AMK) urapolku. Aihetta lähestyttiin kolmen tutkimuskysymyksen kautta:

1. Miten Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta valmistuneet varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneet sosionomit (AMK) ovat työllistyneet?
2. Millaisia eväitä he kokevat saaneensa koulutuksestaan työelämään?
3. Millaisia ovat sosionomin (AMK) tulevaisuuden näkymät varhaiskasvatuksessa?

Toteutin tutkimuksen kvantitatiivisena eli määrällisenä kyselytutkimuksena. Tämä soveltui mielestäni opinnäytetyöhöni hyvin, sillä halusin saada mahdollisimman monta vastausta ja mahdollisimman erilaisia urapolkua esille. Kyselytutkimukseni heikkous kuitenkin oli se, että en ollut huomannut laittaa kyselyyn esille sellaista vaihtoehtoa, että vastaaja ei ole työskennellyt varhaiskasvatuksen alalla. Tämä vähensi saatujen vastausten määrää ja pienensi vastausprosenttia, minkä vuoksi myös tutkimuksen luotettavuus heikentyi.

7.1 Tulosten arviointi

Saatujen vastausten perusteella varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneiden Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta valmistuneiden sosionomien työllistymisprosentti on korkea. Kaikki vastaajat olivat päässeet sosiaalialan töihin edes hetkellisesti valmistumisensa jälkeen. Arene ry:n raportin ”Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa” mukaan valmistuneista sosionomeista (AMK) 5,4 % on työttömänä vuoden kuluttua valmistumisesta. Saman raportin mukaan valmistuneista sosionomeista (AMK) 29 % työskentelee lastentarhanopettajina, joka onkin yleisin yksittäinen ammattinimike valmistuneille sosionomeille (AMK). Tutkimukseni vastaajista puolestaan 70 % työskenteli tai oli työskennellyt lastentarhanopettajana ja se oli selkeästi yleisin ammattinimike myös minun tutkimuksessani. Saamaani suurta prosenttilukua (70 %) selittää se, että kyselyyni osallistui vain sellaisia sosionomeja, joilla on lastentarhanopettajan pätevyys. Toinen selkeästi yleisin ammattinimike niin minun tutkimuksessani kuin Arene ry:n raportissakin on ohjaaja. (Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa 2017, 2.)

Vastaajat kokivat työllistymisen varhaiskasvatukseen sosionomina (AMK) helpoksi. Varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittanut sosionomi on pätevä toimimaan varhaiskasvatuksessa lastentarhanopettajana sekä nykyisin varhaiskasvatuksen opettajana ja varhaiskasvatuksen sosionomina (Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005, 7 §; Varhaiskasvatustilaki 540/2018, 26 §-27 § & 75 §). Tämä tarjoaa heille mahdollisuuksia työllistyä varhaiskasvatukseen. Saamissani vastauksissa nousi esille myös työvoimapula, jolloin lastentarhanopettajan pätevyyden saaneilla sosionomeilla on ollut runsas kysyntä työmarkkinoilla. Oma persoona ja sosionomitutkinto olivatkin tärkeimmiksi arvioituja tekijöitä työllistymisen taustalla.

Varhaiskasvatuksessa vaadittavaa osaamista mitattaessa vastaajat arvioivat keskimäärin saavansa kaikkea osaamista jonkin verran tai melko paljon. He eivät keskiarvoltaan arvioineet saaneensa mitään yksittäistä osaamista paljon mutta eivät myöskään vähän. Tämän mukaan Ylivieskassa saatu Centria-ammattikorkeakoulun sosionomikoulutuksen varhaiskasvatuksen ammattiopinnot tarjoavat sosionomeille kaikkea varhaiskasvatuksessa vaadittavaa osaamista tasapuolisesti. Heikoimmaksi sijoittunut terveyteen ja hoitoon liittyvä osaaminen voidaan helposti liittää varhaiskasvatuksessa lähihoitajien osaamisen alueeksi, mutta kuten eräs vastaajakin sanoi, yhtä lailla tarvitsevat sosionomitkin siihen liittyvää osaamista arjessaan varhaiskasvatuksen parissa. Eniten vastaajat arvioivat saaneensa vuorovaikutusosaamista koulutuksessaan.

Kuitenkin vastaajat itse kokivat, että he olisivat tarvinneet enemmän opetusta ja tietoutta liittyen varhaiskasvatuksen pedagogiikkaan ja pedagogiseen suunnitteluun käytännössä. He toivoivat erilaisia käytännön välineitä lastentarhanopettajan työn tueksi. Vastaajat toivoivat myös enemmän tietoutta lasten kehityksestä ja oppimisesta käytännön työn tueksi.

Valmistuneet sosionomit olivat työllistyneet pääsääntöisesti hyvin. Yli puolet heistä oli myös hankkinut muuta jatkokoulutusta tai lisäkoulutusta. Yleisimpänä nousivat esille erilaiset sosionomin (AMK) tutkintoa täydentävät lisäkoulutukset muuttuvassa työmaailmassa. Vastaajat myös kokivat, että heillä oli edelleen tarvetta lisäkoulutukseen. He nostivat esille sen, että aina on hyvä kehittää itseään ja oppia uutta.

Analysoidessani kyselyn tuloksia huomasin kyselyssä kehitettävää, jota en ollut aiemmin huomannut. Opinnäytetyön tutkimuskysymysten näkökulmasta minun olisi kannattanut kysyä vielä selkeämmin, miten Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta valmistuneet sosionomit (AMK) näkevät tulevaisuutensa uranäkymät varhaiskasvatuksen parissa. Osa vastaajistakin kommentoi, että kyselyssä olisi

pitänyt olla paremmin huomioitu se, että kaikki varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneet sosionomit (AMK) eivät ole työllistyneet varhaiskasvatuksen alalle. Osa heistä oli sijoittunut muuten sosionomin (AMK) työkentälle. Koska en ollut kyselyssä huomionut tätä, osa vastaajista jätti vastaamatta, minkä vuoksi menetin vastauksia, joiden kautta olisi myös nähty, mihin valmistuneet sosionomit (AMK) ovat työllistyneet. Lisäksi huomasin kyselyssä pieniä puutteita kuten sen, että vastaajien syntymävuodet olisi voinut jo kyselyssä kysyä vuosikymmenittäin vastaajien yksityisyyden parantamiseksi. Nyt jouduin muuttamaan saadut vastaukset vuosikymmeniksi jälkikäteen, mikä lisäsi omaa työtäni.

7.2 Luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen validiteetti tarkoittaa oikeiden asioiden mittaamista tutkimusongelman kannalta ja reliabiliteetti tarkoittaa saatujen tulosten pysyvyyttä. Tutkimuksen validiteettia ajatellen rakensin opinäytetyöni kyselyn tutkimuskysymysten pohjalta. Valmistuneiden sosionomien (AMK) uranäkymistä kysyttiin kuitenkin vain jatkokoulutusta koskevassa kohdassa, joten avasin kohtaa laajemmin teorian tiedon kautta. Rakensin kyselyn teorian tiedon pohjalta, jotta jokainen kysymys olisi perusteltu ja tarpeellinen. Tutkimuksen reliabiliteettia lisäsi se, että tutkimuksen perusjoukko oli suuri (118), mutta otantakadon ollessa suuri sain vain 40 vastausta. Pidän tätä kuitenkin riittävän suurena lukuna tutkimuksen luotettavuuden kannalta. Suurempi vastaajamäärä olisi toki taannut luotettavimmat tulokset. (Kananen 2011, 118-122.)

Tutkimukseni eettisyyden vuoksi saadut vastaukset on käsitelty täysin nimettöminä ja ne julkaistaan ilman tunnistusmerkkejä, jottei vastaajia voi tunnistaa lopputuotoksessa. Tämän vuoksi esimerkiksi muutin vastaajien syntymävuodet vuosikymmeniksi. Myös liitteissä olevat suorat vastaukset olen kirjoittanut uudelleen, kuitenkin asiasisällön säilyttäen, jotta niistäkään ei paljastuisi kenenkään henkilöllisyys.

7.3 Opinnäytetyöprosessi

Aloitin opinnäytetyön tekemisen tammikuussa 2018, kun sain pyynnön aiheesta Centria-ammattikorkeakoululta sosiaalialan koulutusohjelmalta. Pohdiskelin aihetta hetken ja tulin siihen tulokseen, että se on minulle sopiva ja mielenkiintoinen, ja päätin tarttua aiheeseen. Aloitin opinnäyte-

työn tekemisen jo tammikuussa 2018 etsimällä teoriatietoa ja aiempia tutkimuksia aiheeseen liittyen. Helmikuussa 2018 esitin tutkimussuunnitelman opinnäytetyöseminaarissa.

Kun tutkimussuunnitelma oli hyväksytty ja olin kerännyt tarpeeksi pohjatietoa opinnäytetyötäni varten, aloitin kyselyn laatimisen. Rakensin kyselyn hyödyntäen sekä Jakola & Moilasan opinnäytetyössä käytettyä kyselyä että Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisussa ”Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017-2030”. Näiden lisäksi muotoilin vielä muita kysymyksiä ja pohdin kyselyn lopullista rakennetta.

Kyselyn valmistuttua sen testasi eräs varhaiskasvatuksen työntekijä. Emme löytäneet kyselystä enää paranneltavaa, joten päätin postittaa kyselyn. Kysely oli valmis jo maaliskuun lopulla 2018, mutta sen postittaminen venyi lokakuulle 2018. Kyselyn postittamista viivästytti oma työtilanteeni ja kyselyn vastaanottajien nimi- ja osoitetietojen saaminen. Lisäksi kyselyjen tulostaminen ja postittaminen vei arveltua enemmän aikaa.

Kun kaikki määräaikaan mennessä palautetut kyselyt olivat saapuneet, aloitin kyselyjen syöttämisen SPSS-ohjelmaan. Tämän jälkeen siirryin tulosten analysointiin ja niiden kirjaamiseen opinnäytetyöhön. Joulukuun alussa kaikki saadut tulokset oli analysoitu ja teoriaosuus viimeistely. Olin kirjoittanut teoriaosuutta koko opinnäytetyöprosessini ajan. Saatoin siirtyä pohdinnan kirjoittamiseen ja opinnäytetyöni viimeistelyyn.

Aloittaessani opinnäytetyöprosessiani asetin sille varsin tiukan aikataulun. Tavoitteena oli saada opinnäytetyö valmiiksi toukokuussa 2018. Tutkimussuunnitelmaseminaarissa minulle huomautettiin tiukasta aikataulusta, mutta vielä silloin uskoin pystyväni pitämään siitä kiinni. En vielä tuolloin tiennyt, että tulisin saaman sijaisuuksia ja lopulta työtarjouksen. Käydessäni töissä en kyennyt kirjoittamaan opinnäytetyötä täyspäiväisesti, jolloin sen valmistuminen viivästyi.

7.4 Oppiminen

Aloitin opinnäytetyön tekemisen uteliaana sen suhteen, miten valmistuneet sosionomit (AMK), joilla on myös pätevyys toimia päiväkodissa lastentarhanopettajana, tai nykyisin varhaiskasvatuksen sosionomina ja opettajana, ovat työllistyneet ja miten he kokevat varhaiskasvatuksen alalle työllistymisen.

Olin utelias, koska olin itse valmistumaisillani, minkä johdosta luonnollisesti toivoin hyviä työllistymismahdollisuuksia.

Ensimmäisenä mieleeni juolahtava asia, jonka koen oppineeni opinnäytetyötä työstäessäni, on se, että opinnäytetyön työstäminen vie enemmän aikaa kuin arvelin. Uskon edelleen, että minun olisi ollut mahdollista saada opinnäytetyö päätökseen suunnitelman mukaisesti, mikäli en olisi ollut töissä samanaikaisesti. Opin myös, että opinnäytetyön kokoisen projektin matkalle mahtuu myös ennalta-arvaamattomia muuttujia. Minulla kesti esimerkiksi kuukausia saada koulun kautta tarvittavat tiedot kyselyyn vastaajista. Jos olisin ollut itse aktiivisempi, olisin varmasti saanut tiedot nopeammin.

Opinnäytetyön tuloksista kirkkaimmin mieleeni jäi, että valmistuneet sosionomit kokivat työllistymisen helpoksi, mikä luonnollisesti ilahdutti minua. Olen suorittanut opinnäytetyötä loppuun samalla työskennellen lastentarhanopettajana päiväkodissa. Tämän vuoksi pystyin ymmärtämään koulutuksen varhaiskasvatustyölle antamaa osaamista koskevat kyselyn kautta saadut tulokset paremmin ja ne jäivät myös mieleeni. Olen itse työssäni huomannut, että käytännön työssä jokapäiväisesti tarvittavaa lasten terveyteen ja hoitoon liittyvää osaamista olisi ollut tarpeellista saada enemmän koulutuksen kautta. Opinnäytetyöni kautta ymmärsin, että en itse suinkaan ole ainoa, joka kokee tällä tavoin, sillä saamani vastaukset nostivat asian myös esille.

Lisäksi opinnäytetyön tekeminen kasvatti sinnikkyyttäni. Välillä oli hetkiä, jolloin teki mieli luovuttaa mutta viikkoa myöhemmin olin taas keskittyneesti ja innostuneesti opinnäytetyötäni kirjoittamassa. Vaikka opinnäytetyön kirjoittaminen on ollut raskas prosessi, pidän sitä tärkeänä ja arvokkaana osana sosionomin (AMK) koulutusta. Koen saaneeni sen kautta viimeisen silauksen opintoihini.

7.5 Jatkotutkimusaiheita

Suorittamani kyselyn kautta kävi ilmi, että moni kohdejoukkoon kuuluva jätti vastaamatta, koska he eivät olleet työskennelleet varhaiskasvatuksen alalla. Tästä minulla heräsi kiinnostus, mihin kaikkeen nämä varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneet sosionomit (AMK) ovat työllistyneet. Koska heitä ei ollut erityisesti huomioitu kyselyssä, monet heistä jättivät vastaamatta emmekä näin ollen saaneet tietoa heidän urapoluistaankaan. Tässä olisi eräs aihe jatkotutkimukselle.

Lisäksi olisi ollut mielenkiintoista saada tietää, mitä varhaiskasvatuksen näkökulmasta positiivista vastaajat olivat havainneet sosionomikoulutuksessaan ja mikä siinä oli heidän mielestään ollut erityisen hyvää. Valitettavasti itse lähestyin tutkimuksessani tätä aihetta lähinnä negatiivisen kautta kysymällä, millaista kehitettävää he olivat huomanneet sosionomikoulutuksessa varhaiskasvatuksen näkökulmasta.

LÄHTEET

- Ammattikorkeakoululaki 932/2014. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140932>. Viitattu 19.12.2018.
- Asetus lasten päivähoidosta 16.3.1973/239. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1973/19730239>. Viitattu 9.12.2018.
- Heikkilä, T. 2008. Tilastollinen tutkimus. 7. painos. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Jakola, M. & Moilanen, K. 2012. Sosionomin (AMK) koulutus ja työ. Sosiaalialan koulutusohjelma. Centria-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäyte. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/47794>. Viitattu 9.12.2018.
- Kananen, J. 2011. Kvantti: Kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 118.
- Karila, K., Kosonen, T. & Järvenkallas, S. 2017. Varhaiskasvatuksen kehittämisen tiekartta vuosille 2017-2030. Suuntaviivat varhaiskasvatukseen osallistumisasteen nostamiseen sekä päiväkotien henkilöstön osaamisen, henkilöstörakenteen ja koulutuksen kehittämiseen. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriö. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2013:30. Saatavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80221/okm30.pdf>. Viitattu 19.3.2018.
- Laasonen, L. & Mikkonen, C. 2012. Sosionomi-lastentarhanopettajan kehittyvä ammatti-identiteetti. Narratiivinen analyysi kolmen sosionomin ammatti-identiteetistä. Laurea-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäyte. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/43580>. Viitattu 19.12.2018.
- Laki sosiaalihuollon ammattihuollon henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2005/20050272>. Viitattu 9.12.2018.
- Landgrén, S. & Pesonen, T. 2017. Vastavalmistuneiden urapolut 2017. Vuosina 2015-2016 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään. Saatavissa: https://www.talentia.fi/wp-content/uploads/2017/03/vastavalmistuneiden_urapolut.pdf. Viitattu 19.12.2018.
- Mäkinen, P., Raatikainen, E., Rahikka, A. & Saarnio, T. 2009. Ammattina sosionomi. Helsinki: WSOYpro Oy.
- Sosionomi tuottaa hyvinvointia läpi elämänkaaren. Ammattikorkeakoulutus sosiaalialan muutoksen edistäjänä. Arene ry:n työryhmän selvitys sosiaalialan tilanteesta ja kehityksestä. 2017. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Arene ry. Saatavissa: http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene_sosionomiselvitys_pitka_raportti_fin.pdf?t=1526901428. Viitattu: 9.12.2018.
- Sosionomikoulutus ammattikorkeakouluissa. Hyvinvoinnin ja tasa-arvon edistäjä elämänkaaren eri vaiheissa. Raportti sosiaalialan selvityksestä. 2017. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. Arene ry.

- Vaarapuro, I. 2014. Sosionomikoulutusta Ylivieskassa. 21 sosionomin (AMK) uratarinaa. Centria-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäyte. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/82090>. Viitattu 19.12.2018.
- Varhaiskasvatuslaki 540/2018. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>. Viitattu 19.12.2018.
- Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. 2016. Määräykset ja ohjeet 2016:17. Opetushallitus. Saatavissa: http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf. Viitattu 19.12.2018.
- Vierimaa, M. 2009. Aukeaako uraputki? – Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelmasta Kokkolasta valmistuneiden sosionomien sijoittuminen työelämään. Centria-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäyte. Saatavissa: <http://www.theseus.fi/handle/10024/5167>. Viitattu 19.12.2018.
- Viinamäki, L. 2010. Sosionomin ammatti ja työ 2010-2025. Havaintoja ja päätelmiä sosionomien (AMK ja ylempi AMK) profiilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Kouvola: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu. Raportteja ja tutkimuksia 3/2010.
- Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. 4. painos. Juva: PS-kustannus.

SAATEKIRJE

Ylivieskassa 20.10.2018

Hyvä vastaaja,

Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta valmistunut, varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittanut sosionomi (AMK)

Olen sosionomi (AMK) opiskelija Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta ja tavoitteenani on valmistua vuoden 2018 loppuun mennessä. Opintoihini liittyen teen opinnäytetyötä, jonka aiheena on varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneiden sosionomien (AMK) urapolku. Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten Ylivieskasta valmistuneet varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneet, lastentarhanopettajan (nykyisin varhaiskasvatuksen opettajan/sosionomin) pätevyyden saaneet sosionomit (AMK) ovat työllistyneet, millaisia heidän uranäkymänsä ovat ja millaisia eväitä he ovat saaneet koulutuksestaan työelämään varhaiskasvatuksen parissa. Tutkimuksen tavoitteena on Centria-ammattikorkeakoulun Ylivieskan kampuksen sosionomikoulutuksen kehittäminen.

Tutkimus toteutetaan määrällisenä kyselylomaketutkimuksena. Kysely lähetetään kaikille Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta vuosina 2012-2017 valmistuneille sosionomeille (AMK), jotka ovat suorittaneet varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot. Kyselylomakkeet käsitellään nimettöminä ja ehdottoman luottamuksellisesti eikä kenenkään yksittäisen vastaajan tietoja voi tunnistaa valmiista opinnäytetyöstä. Lomakkeiden vastaukset analysoidaan SPSS-ohjelmalla.

Voisit auttaa täyttämällä ohessa olevan kyselylomakkeen ja palauttamalla sen ohessa olevalla palautuskuorella 3.11.2018 mennessä.

Kiitos vastaamisesta jo etukäteen!

Katri Saukko

Sosionomiopiskelija

katri.saukko@cou.fi

Kysely Centria-ammattikorkeakoulusta Ylivieskasta vuosina 2012-2017 valmistuneille varhaiskasvatuksen syventävät ammattiopinnot suorittaneille sosionomeille (AMK)

TAUSTATIEDOT:

1. Sukupuoli

1. Mies
2. Nainen

2. Syntymävuosi _____

3. Aikaisempi koulutus

1. Aiempi korkean asteen koulutus, mikä? _____
2. Ylioppilastutkinto
3. Ammattitutkinto, mikä? _____
4. Muu, mikä? _____

4. Sosionomiksi (AMK) valmistumisvuosi _____

5. Nykyinen asuinpaikkakunta _____

6. Nykyinen työpaikan paikkakunta _____

TYÖTILANNE

7. Mitä olet tehnyt sosionomiksi (AMK) valmistumisesi jälkeen?

1. Koulutusta vastaavaa työtä
2. Muuta työtä, mitä? _____
3. Työttömänä, kuinka kauan? _____
4. Muuta (esim. äitiysloma, hoitovapaa, opiskelu...), mitä? _____

8. Miten koet työllistymisen varhaiskasvatukseen sosionomina (AMK)?

Vaikeaa	Melko vaikeaa	Melko helppoa	Helppoa
1	2	3	4

OSAAMINEN VARHAISKASVATUKSESSA**Miten koet sosionomin (AMK) kompetenssien merkityksen työssäsi?**

	Täysin merkityksetön	Melko merkityksetön	Melko tärkeä	Todella tärkeä
16. Sosiaalialan eettinen osaaminen	1	2	3	4
17. Asiakastyön osaaminen	1	2	3	4
18. Sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen	1	2	3	4
19. Kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen	1	2	3	4
20. Tutkimuksellinen kehittämis- ja innovaatio-osaaminen	1	2	3	4
21. Työyhteisö-, johtamis- ja yrittäjyysosaaminen	1	2	3	4

Miten paljon arvioit saaneesi varhaiskasvatuksessa vaadittavaa osaamista sosionomikoulutuksestasi?**Toimintaympäristö ja perustehtävät**

	Vähän	Jonkin verran	Melko paljon	Paljon
22. Tietoisuus kasvatuksen yhteiskunnallisista lähtökohdista	1	2	3	4
23. Tietoisuus lapsuuden kulttuurisista lähtökohdista	1	2	3	4
24. Tietoisuus lainsäädännöstä	1	2	3	4
25. Lapsen ja perheiden arjen kokonaisuuden tuntemus	1	2	3	4

Varhaiskasvatus

	Vähän	Jonkin verran	Melko paljon	Paljon
16. Kasvatusosaaminen	1	2	3	4
17. Opetusosaaminen	1	2	3	4
18. Terveysteen ja hoitoon liittyvä osaaminen	1	2	3	4
19. Opetussuunnitelmaosaaminen	1	2	3	4
20. Lapsen kehitystä ja oppimista koskeva osaaminen	1	2	3	4
21. Pedagoginen osaaminen	1	2	3	4
22. Hyvinvointiosaaminen	1	2	3	4

Yhteistyö ja vuorovaikutus

	Vähän	Jonkin verran	Melko paljon	Paljon
23. Vuorovaikutusosaaminen	1	2	3	4
24. Ammatillisten keskustelujen osaaminen	1	2	3	4
25. Yhteistyöosaaminen	1	2	3	4
26. Työn kielellinen hallinta	1	2	3	4
27. Verkosto-osaaminen	1	2	3	4
28. Vaikuttamisaosaaminen	1	2	3	4

Jatkuva kehittäminen

	Vähän	Jonkin verran	Melko paljon	Paljon
29. Reflektio- ja tiedonhallinta-osaaminen	1	2	3	4
30. Arviointi- ja kehittämisosaaminen	1	2	3	4

41. Oletko havainnut kehittämistarpeita sosionomikoulutuksessa varhaiskasvatuksen näkökulmasta?

Vähän	Jonkin verran	Melko paljon	Paljon
1	2	3	4

42. Millaista kehitettävää?

KOULUTUSTARPEET

43. Oletko hankkinut muuta ammattitutkintoa tai lisäkoulutusta valmistumisesi jälkeen?

1. Kyllä, mitä? _____
2. En

44. Onko sinulla tarvetta lisä- tai täydennyskoulutukseen?

1. Kyllä, millaista? _____
2. Ei

45. Terveisiä tutkimuksen tekijälle?

Kiitos osallistumisesta ja hyvää syksyn jatkoa!

MILLAISTA KEHITETTÄVÄÄ OLET HAVAINNUT SOSIONOMIKOULUTUKSESSA VARHAISKASVATUKSEN NÄKÖKULMASTA

Varhaiskasvatuksen pedagogiikka ja varhaiskasvatustyö käytännössä

Dokumentointi ja pedagoginen dokumentointi

Enemmän arviointi osaamista

Erikoistumisopintojen lyhyys ymmärrettävästi rajaa aiheita.

Erityispedagogiikka, erityistä tukea tarvitseviin lapsiin ja heidän tunnistamiseen (käytöshäiriöt, kehitysvamma jne.) liittyvää asiaa olisi voitu käydä koulutuksessa enemmän.

Hoitoon liittyvä osaaminen, lasten sairaudet (olennaista päiväkotityössä --> mm. lapsen sairaudet, ravinto jne.)

Kuntoutussuunnitelmien toteutus

Käytännönläheisempiä, konkreettisia opintoja LTO:n työtä ajatellen (orientaatioiden laajempi käsittely käytännön näkökulmasta)

Lapsen kehitysvaiheet, kehityspsykologia ja oppimiseen liittyvä osaaminen, nivelvaiheet (lapsen fyysisen ja psyykkisen kehittymisen tuntemus on lähtökohta työlle, kehityksen virstapylväät esim. kielellisen kehityksen vaiheet)

Lapsiryhmän organisointi käytännössä, ryhmänohjaamistaidot

Lasten ja vanhempien kohtaamiseen ja heidän kanssa työskentelyynsä enemmän teoretietoa käytännön toiminnan tueksi.

Oma rooli oli valmistumisen jälkeen ihan hukassa ensimmäisessä LTO työpaikassa --> en saanut työpaikalla perehdytystä enkä osannut sitä vaatia

(Sosionomien vahvuus varhaiskasvatuksessa on perhetyön tuntemus ja osaaminen mutta) "opetuksellista" opetussuunnitelmaosaamista ja valmiutta olisin kaivannut enemmän LTO:n työt aloittaessa

Työvälineitä, materiaalia, menetelmien opettamista mm. vuorovaikutusleikki, PlayEasily, Askeleittain, Kili, Lapsen mieli teatteri, Nallematikka, Suujumppa, satuhieronta, sadutus...

Valmiuksia vasujen tekemiseen käytännössä, vasuasiakirjan täyttö, vasukeskustelut

Varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa ja suunnittelua enemmän (jo perusopintojen vaiheessa varhaiskasvatukseen suuntautuille, esim. koko vuoden teemojen suunnitteleminen päiväkotiin, vuosiympyrä, vasu-pohjainen suunnittelu, käytännön harjoitteita ja esimerkkejä enemmän)

Sosionomin (AMK) taidot

Enemmän yrittäjyyteen liittyvää askipäivän/käytännön asiaa helpolla kielellä...

Johtotehtävät, johtamisosaaminen, esimiestyö

Kokouskäytännöt (käytiin hutaisemalla läpi)

Työyhteisötaidot/osaaminen, moniammatillinen yhteistyö

Sosionomikoulutuksen toteutus käytännössä

Koulutuksen pysyminen "ajan hermolla" myös tulevaisuudessa. (mm. erilaisen mittareiden ja arviointitaulukoiden lisääntyessä myös hyvien ja positiivisten asioiden huomaaminen ja tukeminen)

Koulutus ei vastaa työelämän tarpeita

Osa kursseista ei käytännössä antanut hirveästi valmiuksia kentälle --> opettajalla ei kokemusta vaka-puolesta.

Omien opintojen yksilöllinen oppimispolku (saisi suorittaa nopeammalla tahdilla niin halutessaan & osaamisen tunnistaminen)

Opetus sosionomikoulutuksessa voisi olla vielä enemmän työelämälähtöistä; opettajille enemmän näkökulmaa nykyajan työelämään, opettajien tulisi ns. jalkautua enemmän työpaikoille, jotta voisivat opiskelijoille opettaa nykyajan menetelmiä.

Opiskeluaikanani oli läsnäolovelvoite, mikä oli erityisesti yhden kurssin aikana täysin turha. Materiaali, jota tunneilla käytiin läpi, oli suoraan kirjasta, joka oli kurssin lopussa tenttimateriaalina. Olisin siis voinut vaan lukea kirjan ja käydä tenttimässä. Ei ollut tarpeellista istua tunneilla, mutta oli pakko.

Ryhmätöiden sijasta opettajat opettaisivat itse

TERVEISIÄ TUTKIMUKSEN TEKIJÄLLE

Analysoi tulokset huolella ja tee raportti tarkasti. :)

En osannut vastata varhaiskasvatuksen osaamiseen liittyviin kysymyksiin

Haasteellisinta tällä koulutuksella päiväkodin johtajan työssä on oman ajankäytön hallinta (ryhmäsä/hallinnolliset työt), työehtosopimuksiin ja palkkoihin liittyvät asiat (työaikapankit jne.), tietotekniset tehtävät (työajan seuranta työvuoro-ohjelma, yhteydenpito vanhempiin, linkit/jakaminen sähköpostin organisointi, asiakirjojen viestin ja ohjeiden tallentaminen jne. pienet suuret päivittäiset asianhallinnat)

Hyvin hankala vastata kysymyksiin, kun en ole koskaan edes yrittänyt hakeutua päiväkotityöhön. Olisiko ollut tarpeen rajata vastaajia sen suhteen.

Hyvä kysely!

Koululle terveisiä, että näitä lisää.

Kysymykset suurimmaksi osaksi VK-työskenteleville, tämän koulutuksen kautta voi ohjautua monenlaiseen työhön...

Moni tuttu jätti vastaamatta, koska ei työskentele varhaiskasvatuksessa :(

Muutoksia tarvitaan.

Olen vastannut omasta näkökulmasta, varhaiskasvatuksen opinnot (teoria) oli riittävää koulutuksessa, koska vahva kokemus ja koulutuskin oli taustalla, eli teorian ymmärsi hyvin käytännön näkökulmasta. Sain opinnoista sen, mitä lähdin hakemaan!

Tarpeellinen, koska sosionomin koulutusta pitää kehittää pedagogisen osaamisen saralta tässä varhaiskasvatuksen kandi –asetelmassa

Toivottavasti saat paljon vastauksia :)

Toivottavasti tutkimuksen avulla tulevien sosionomien koulutusta saataisi kehitettyä

Tulosten käsittely on parhaita paloja opparissa.

Tsemppiä!/Onnea ja menestystä!/Hyvää syksyn jatkoa!

Tärkeä/hyvä/mielenkiintoinen aihe

Varhaiskasvatukseen lisää opintopisteitä kohdentaa sosionomin kokonaisopintopistemäärästä.

Vähän pidempi vastausaika olisi ollut paikallaan.

Webropol-ohjelmalla olisi säästynyt paljon aikaasi, mutta koululla ei varmaan ollut s-postejamme, toki linkin olisi voinut laittaa normi postillakin.